

“Duurzame groei”

Boombeheerplan Gemeente
Westervoort 2014-2019

Definitieve versie
Januari 2015

Colofon

Opdrachtgever:	Gemeente Westervoort
Projectleider:	A. Hoogenkamp
Project:	Bomenbeheerplan
Status:	Definitief
Versie:	1
Auteurs:	E. Pladdet M. Benning

Postbus 765
6710 BT EDE
T (0318)65 41 24
E info@greenengineers.nl
I www.greenengineers.nl

©2014 GREENENGINEERS

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	5
Samenvatting	9
1. Inleiding	13
1.1 Aanleiding	13
1.2 Doelstelling	13
1.3 Beleidskader	13
1.4 Wet- en regelgeving voor bomenbeheer	14
1.5 Leeswijzer	14
2. Hoe ziet ons bomenbestand eruit?	15
2.1 Kwantiteit	15
2.2 Kwaliteit	17
2.3 Nieuw kapbeleid	21
Groene kaart gemeente Westervoort	22
3. Zorgplicht en onderhoud	25
3.1 Zorgplicht voor boomeigenaren	25
3.2 Het onderhoud: begeleiden, onderhouden, vormen en verzorgen	27
4. De optimale inrichting van een groeiplaats	33
4.1 Bodeminspectie	33
4.2 Boomsoortkeuze: voorkom ziekten en plagen	33
4.3 Richtlijnen voor de groeiplaats	34
4.4 Kwaliteitseisen voor het plantmateriaal	35
4.5 Stroomschema duurzame groeiplaats	37
5. Adequaat omgaan met beheerproblemen	39
5.1 Overlast door boomwortels voorkomen	39
5.2 Regels voor het bouwen rondom bomen	39
5.3 Aanpak boomschade door kabels en leidingen	40
6. Herkenning en bestrijding van ziekten en plagen	43
6.1 Zwammen en spinselmot maken geen onderscheid	43
6.2 Ziekten en plagen bij kastanjabomen	45
6.3 Ziekten en plagen bij platanen	46
6.4 Ziekten en plagen bij iepen	47
6.5 Ziekten en plagen bij eiken	48
6.6 Ziekten en plagen bij essen	48
6.7 Ziekten en plagen bij Linden	49

7.	De behandeling van overlast en klachten	51
7.1	Soorten overlast	51
7.2	Aanpak overlast door de gemeente Westervoort	52
8.	Financiële paragraaf	61
	Conclusie	63
	Bijlagen	65
	Bijlage 1 Bomen met wortelopdruk	67
	Bijlage 2 Model - bomenverordening	73
	Bijlage 3 Groene kaart gemeente Westervoort A0	

Samenvatting

Dit bomenbeheerplan is een concrete uitwerking van het Groenstructuurplan 'Levende Aders 2' (2010) en het bomenbeleidsplan 'Samen een boom opzetten' (2013). Het biedt nieuwe kaders en randvoorwaarden voor het beheer en onderhoud van de bomen in Westervoort voor de periode 2014 - 2019. Voorop staat de doelstelling om een hoogwaardig en duurzaam bomenbestand te ontwikkelen. Niet de hoeveelheid bomen, maar de kwaliteit van de bomen moet het verschil maken voor de groene toekomst van Westervoort.

BELANGRIJKSTE ONDERWERPEN EN BEVINDINGEN

Hoe ziet ons bomenbestand eruit?

√ Om tot een effectief beheerplan te komen, is recent opnieuw gekeken hoe het bomenbestand in Westervoort is opgebouwd. De bomen zijn visueel geïnspecteerd en de beheerknelpunten zijn in kaart gebracht.

√ Op basis van de inspectiegegevens blijkt dat de gemeente Westervoort 5.906 bomen in beheer heeft. Essen, esdoorns en eiken zijn de drie meest voorkomende boomsoorten.

√ Westervoort kent relatief weinig oude bomen (ouder dan 75 jaar). Ook het aantal jonge bomen (tot 15 jaar) blijft achter ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Deze trend is verklaarbaar: de gemeente stuurt op kwaliteit in plaats van kwantiteit, waardoor er de laatste jaren minder bomen zijn geplant.

Risico's, knelpunten en maatregelen

√ Voor 83% van de bomen geldt dat zij geen veiligheidsrisico vormen. Bij circa 14% is een tijdelijk verhoogd risico geconstateerd. Het gaat echter om een zeer beperkt risico: de bomen moeten binnen drie jaar gesnoeid worden. Deze frequentie komt overeen met de reguliere snoeicyclus.

√ Daarmee vormt slechts 3.5% van de bomen een risico. Dit percentage ligt ruim onder het landelijk gemiddelde van ca. 5%. De risicobomen worden jaarlijks visueel geïnspecteerd en gemonitord. Op basis van deze inspecties worden eventuele acties uitgezet. Zo worden er op korte termijn 25 risicobomen gekapt.

√ Op de lange termijn is het noodzakelijk om de essen in Westervoort te kappen en andere boomsoorten op hun plek te planten. De es is de meest voorkomende boomsoort in Westervoort. De vitaliteit van deze boom loopt echter sterk achteruit. Dit is een landelijk probleem en wordt veroorzaakt door de essentaksterfte.

√ Een andere uitdaging in Westervoort is dat in veel gevallen de afstand tussen bomen te klein is, net als de afstand tussen bomen en gevels of erfgrenzen. Dit belemmert de groeimogelijkheden en veroorzaakt onder andere overlast bij bewoners. Ook wortelopdruk is een veel voorkomend probleem. Als bijvoorbeeld een fietspad omhoog wordt gedrukt, kan dit tot onveilige situaties leiden. Welke maatregelen hierbij van toepassing zijn, staan in dit beheerplan beschreven.

De Groene Kaart en het behoud van waardevolle bomen

√ Het nieuwe kapbeleid van Westervoort is gebaseerd op het Groene Kaart-model. Dit model is ontwikkeld om deregulering en tegelijkertijd het behoud van waardevolle bomen te bevorderen. Op de Groene Kaart staan de waardevolle en monumentale bomen en -boomstructuren. Voor al deze bomen moet een kapaanvraag worden ingediend. Alle overige bomen mogen zonder vergunning gekapt worden.

√ Voor een optimale bescherming van de waardevolle bomen bestaat bovendien de mogelijkheid om de groeiplaats van de boom op te nemen in een bestemmingsplan.

Zorgplicht en onderhoud

√ De gemeente heeft als eigenaar van bomen een zorgplicht. Dit betekent onder andere dat de bomen regelmatig visueel gecontroleerd moeten worden (VTA-inspectie). Mocht uit inspecties blijken dat nader onderzoek noodzakelijk is, dan is de gemeente verplicht om aanvullend onderzoek uit te (laten) voeren.

√ Snoeien is een belangrijke beheermaatregel bij bomen. Hier wordt uitgebreid op ingegaan voor de situatie in Westervoort. Ook op overige maatregelen, zoals de controle van boompalen en – banden, het verzorgen van boomspiegels en de bestrijding van ziekten en plagen.

√ Voor een duurzaam bomenbestand is het daarnaast van groot belang dat de groeiplaats van bomen optimaal worden ingericht. En dat de juiste boom op de juiste plek wordt geplant. In het beheerplan zijn hiervoor richtlijnen opgenomen.

√ De bomen zijn bepalend voor het groene karakter van Westervoort. Tegelijkertijd veroorzaken bomen ook overlast voor bewoners. Iedereen ervaart die hinder op zijn eigen manier. Het is daarom belangrijk om vooraf te bepalen of en in welke gevallen maatregelen worden genomen. Dit plan biedt hiervoor kaders.

Kosten

√ Om daadwerkelijk tot een duurzaam bomenbestand in Westervoort te komen, is het noodzakelijk om extra te investeren. Er zijn diverse beheerknelpunten geconstateerd. Om deze problemen duurzaam op te lossen is een extra investering nodig van bijna € 51.000,- per jaar, gedurende een periode van vijf jaar. Toch blijven de totale beheerkosten per boom (€ 31,-) hiermee ruim onder het landelijk gemiddelde van € 37,50 per boom.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2013 heeft de gemeenteraad van Westervoort het Bomenbeleidsplan 'Samen een boom opzetten' aangenomen. Dit nieuwe beleid, wat samen met de inwoners is ontwikkeld, is het resultaat van een veranderde visie op de manier waarop wij in ons dorp met bomen omgaan.

Bomen leveren de belangrijkste bijdrage aan het groene karakter van Westervoort. Om dit imago te behouden en te versterken, heerste jarenlang de gedachte dat vooral de hoeveelheid bomen in onze gemeente het verschil maakte. Daarom was tot voor kort het bomenbeleid puur gericht op het in stand houden van de kwantiteit.

De wijken zijn hierdoor groener geworden. Toch is de kwaliteit van de openbare ruimte niet overal verbeterd. De juiste soorten bomen zijn bijvoorbeeld niet altijd op een geschikte plaats geplant, waardoor bomen nu te groot of te klein zijn voor een straat. Daarnaast zijn er veel bomen op verkeerde plaatsen geplant (bijvoorbeeld op parkeerplaatsen), waardoor er overlast is ontstaan.

De ambitie van het nieuwe beleidsplan is daarom een duurzaam en kwalitatief hoogwaardig bomenbestand. In tegenstelling tot voorheen gaat kwaliteit voortaan boven kwantiteit, zodat bomen op een gezonde manier, dus met voldoende boven- en ondergrondse groeiruimte, de normale levenscyclus van minstens veertig jaar kunnen doorlopen.

Onze lange termijnvisie in het bomenbeleidsplan vraagt om een vertaalslag naar de dagelijkse praktijk. Voor nu én de toekomst is het noodzakelijk dat we slimme, gedetailleerde keuzes en heldere afspraken over het bomenbeheer maken. Waar passen we bijvoorbeeld welke bomen wel of niet toe? Hoe gaan we om met bestaande situaties? Hierdoor wordt inzichtelijk wat de nieuwe koers, duurzaam beheer, precies betekent voor Westervoort en hoe we het gewenste resultaat kunnen bereiken.

1.2 Doelstelling

Dit bomenbeheerplan is de vertaalslag en vormt een concrete uitwerking van de gestelde doelen in het bomenbeleidsplan voor een periode van vijf jaar.

De nieuwe beleidsvoornemens zijn:

- * een herziening van het kapbeleid op basis van het Groene Kaartmodel;
- * het opstellen van een waardevolle bomenlijst;
- * het invoeren van een bomenfonds;
- * het geven van kaders en randvoorwaarden voor beheer en onderhoud.

1.3 Beleidskader

Dit bomenbeheerplan moet in een bredere context worden gezien. Het vormt met het bomenbeleidsplan een verdieping van het groenstructuurplan 'Levende Aders 2', dat in 2010 is vastgesteld door de gemeenteraad en ontwikkeld voor een periode van vijftien jaar. De gewenste kwaliteit van het openbaar groen in Westervoort en de groenstructuur uit dit plan gelden als de belangrijkste basis voor het bomenbeheerplan.

Aansluitend op het groenstructuurplan is het groenbeheerplan 'Sturen op kwaliteit' ontwikkeld en aangenomen door de raad in 2011. Hoewel in dit plan de concrete beheer- en onderhoudsacties voor het openbaar groen centraal staan, komen bomen slechts zijdelings aan bod. Wel is er destijds een globale financiële doorrekening gemaakt van de bomenbeheerkosten voor een periode van tien jaar (dus tot 2021). In dit rapport wordt deze berekening kritisch tegen het licht gehouden en afgestemd op de huidige situatie.

1.4 Wet- en regelgeving voor bomenbeheer

Naast het lokale beleidskader is het voor het bomenbeheer in Westervoort ook van belang om de wet- en regelgeving in acht te nemen. In dit plan wordt daarom in de eerste plaats rekening gehouden met de Zorgplicht, op grond van het Burgerlijk Wetboek, artikel 6:162. In dit wetsartikel staat dat boomeigenaren in het kader van de wettelijke zorgplicht hun bomen moeten onderhouden en inspecteren op veiligheid.

De Flora- en Faunawet speelt eveneens een belangrijke rol. Deze wet beschermt het voortbestaan van planten- en diersoorten. Handelingen die dit voortbestaan bedreigen, zijn verboden. Als bijvoorbeeld in en rond bomen beschermde soorten voorkomen, dan is het bij werkzaamheden verplicht om een ontheffing aan te vragen.

Daarnaast geldt er in het kader van de Boswet een meldingsplicht bij de provincie als er ingrijpende wijzigingen gaan plaatsvinden in een bos, zoals het kappen van bomen. Hiermee wordt voorkomen dat er met het oog op de toekomst teveel bomen verdwijnen.

Er kan op het gebied van bomenbeheer ook sprake zijn van een Verboden Zone, op grond van het Burgerlijk Wetboek, artikel 5:42. Dit betekent dat binnen twee meter van het erf van een ander geen bomen mogen staan. Hoewel deze afstand niet geldt voor bomen op openbaar terrein, is deze minimale afstand voor het beheer wel aan te bevelen.

Tot besluit hebben we te maken met lokale regelgeving. De gemeente Westervoort kent een nieuw kapbeleid, gebaseerd op het Groene Kaart-model. Er geldt dan alleen nog een kapverbod voor de waardevolle bomen op deze kaart.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 presenteert de aanleiding van dit bomenbeheerplan. Waarom is dit noodzakelijk en welke onderwerpen komen in het verdere rapport aanbod? Hoofdstuk 2 laat zien hoe het huidige bomenbestand van de gemeente Westervoort is opgebouwd. Wat zijn de kwantitatieve waarden en welke kwaliteiten liggen er?

In Hoofdstuk 3 wordt er ingegaan op de zorgplicht en het onderhoud. Waaraan moet voldaan worden en welke snoeiwijzen zijn daarvoor inzetbaar? Hoofdstuk 4 beschrijft de optimale inrichting van een groeiplaats. Een opsomming van de richtlijnen en kwaliteitseisen.

Het hoofdstuk 'Adequaat omgaan met beheerproblemen' geeft weer wat te doen om overlast te voorkomen. In hoofdstuk 6 wordt de nadruk gelegd op de herkenning en bestrijding van ziekten en plagen. Welke ziektes zijn er en welke boomsoorten zijn gevoelig voor ziekten en plagen?

Hoofdstuk 7 vloeit voort uit hoofdstuk 5. Wat als overlast niet meer te voorkomen is maar al aanwezig is? Hoe hier dan consequent mee om te gaan?

Dit bomenbeheerplan wordt afgesloten met hoofdstuk 8, de financiële paragraaf en de conclusie.

Hoofdstuk 2 Hoe ziet ons bomenbestand eruit?

Voor de ontwikkeling van dit beheerplan was het noodzakelijk om het bomenbestand van Westervoort opnieuw te inventariseren. De kwantiteit en kwaliteit van de bomen zijn uitgebreid onderzocht en de risico's in kaart gebracht. Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksresultaten en bevat korte - en lange termijnmaatregelen om knelpunten te beperken en weg te nemen.

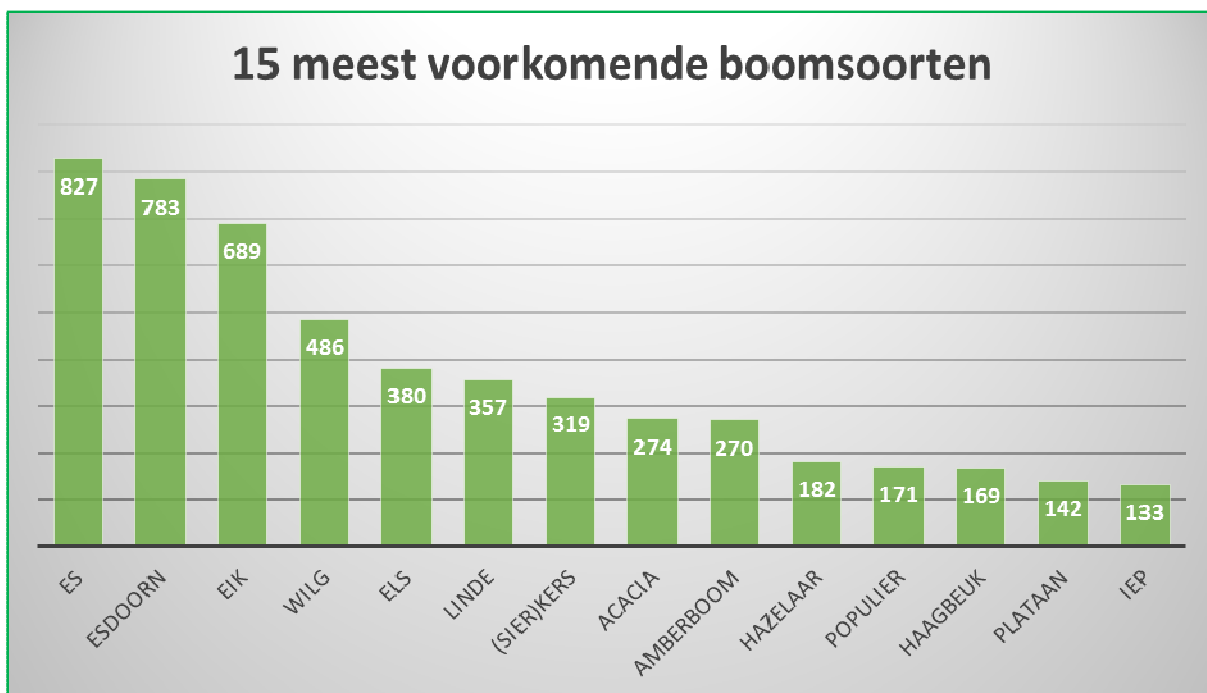
2.1 Kwantiteit

De gemeente beheert en onderhoudt 5.906 bomen. Het gaat hier om solitaire bomen, boomgroepen, laan- en straatbomen. De bomen in bossen zijn buiten beschouwing gelaten.

Boomsoorten

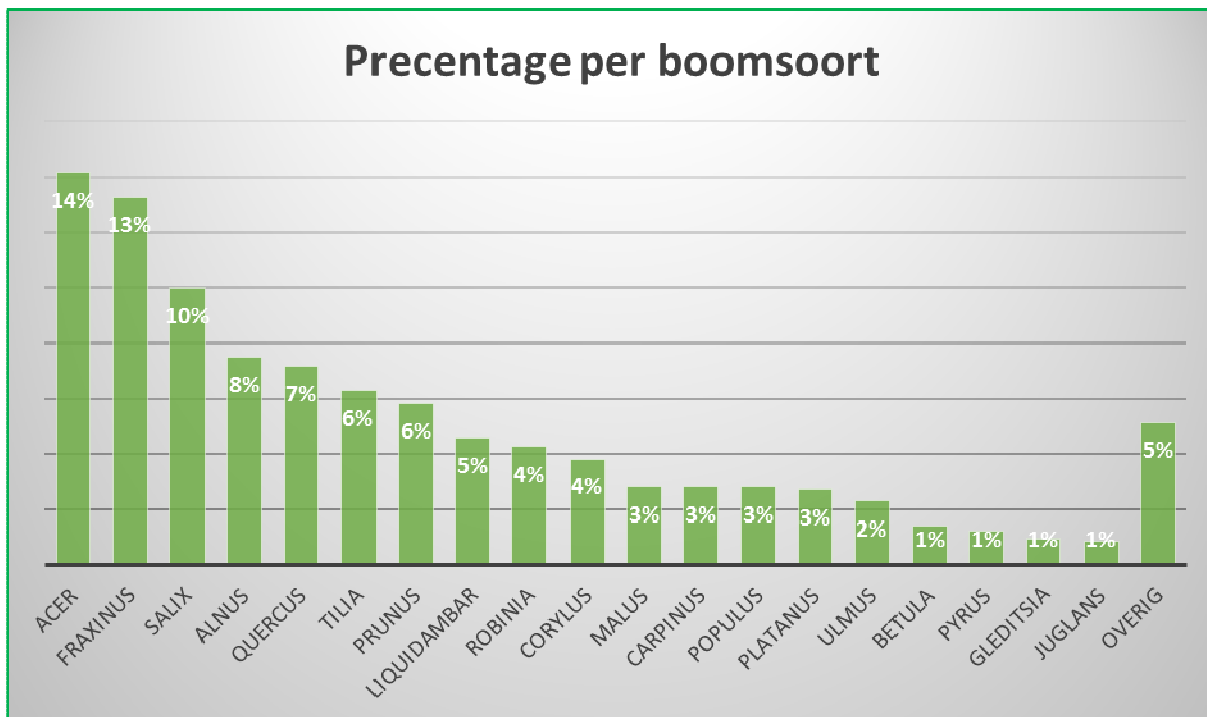
In totaal komen in Westervoort 145 verschillen soorten bomen voor, verdeeld over 44 verschillende geslachten.

De vijftien meest voorkomende boomsoorten in Westervoort zijn:

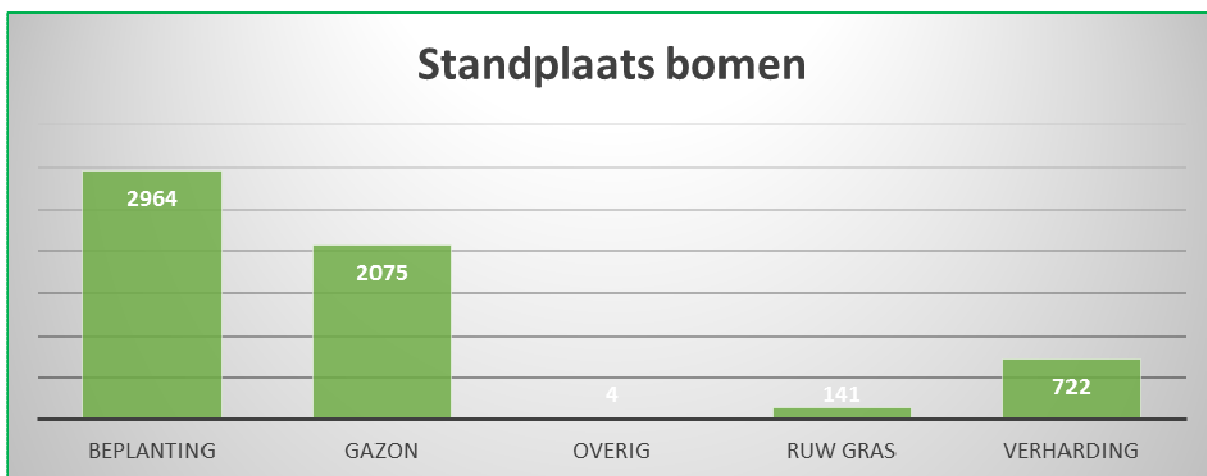

Samen vormen deze vijftien categorieën bijna 90% van het totale bomenbestand.

Zoals blijkt uit de volgende tabel, bestaat ruim een derde hiervan uit essen, esdoorns en eiken.

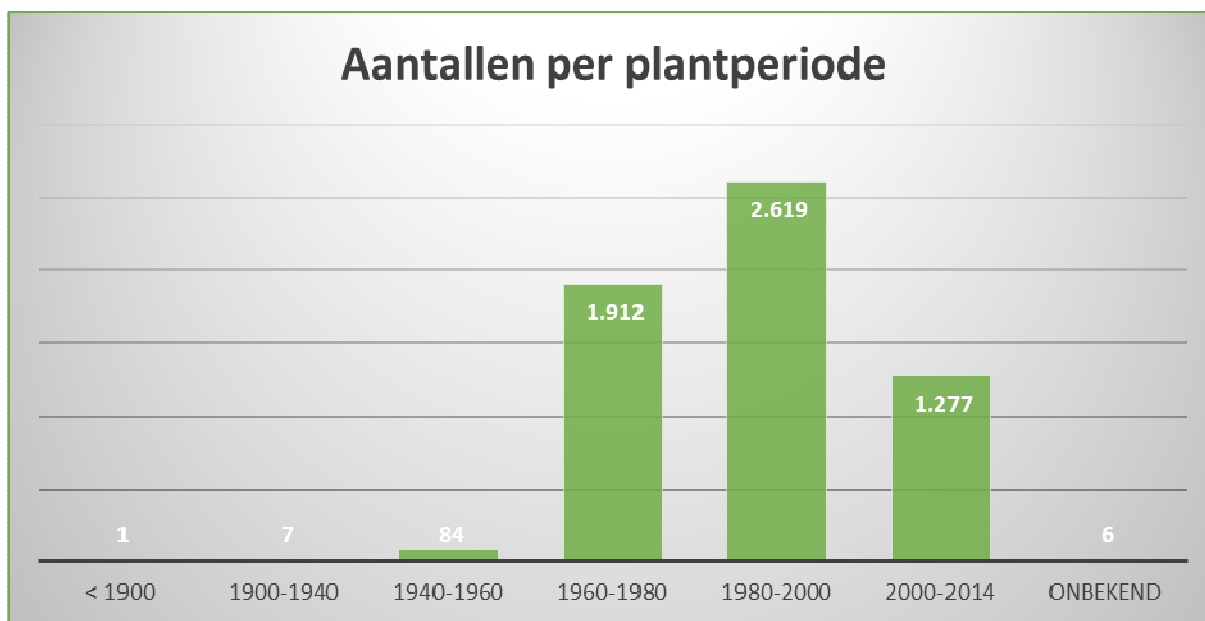
Ook de standplaatsen van de bomen zijn onderzocht. De meeste bomen staan in beplanting of gazon.

2.2 Kwaliteit

Leeftijd

Uit de recente inventarisatie blijkt dat de meeste bomen in Westervoort (47%) tussen 1980-2000 zijn geplant. Ook in de periode 1950-1975 zijn relatief veel bomen geplant: ongeveer 30% van het totaal. Het resterende deel (23%) is jonger dan vijftien jaar.

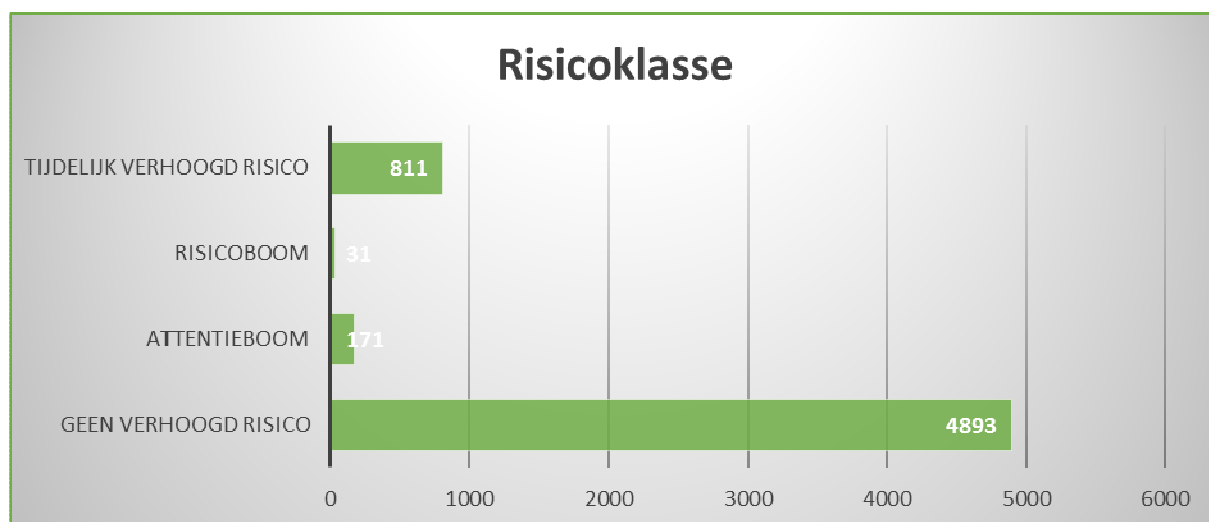
Daarmee is de leeftijdsspreiding uit verhouding. Het aantal bomen dat ouder is dan 75 jaar is zeer beperkt (21 stuks). Slechts 0,35% is voor 1960 geplant. Bij een gemiddelde gemeente ligt dat percentage ruim boven de 1%. De conclusie is dan ook dat het aantal monumentale bomen in Westervoort gering is. Het is daarom belangrijk om de bomen die ouder zijn dan 75 jaar, officieel als waardevol aan te merken (mits de levensverwachting nog minimaal tien jaar is).

Ook het aandeel jonge bomen (< 15 jaar) blijft achter ten opzichte van het aantal bomen die tussen de 15 en 75 jaar oud zijn. Als deze trend doorzet, loopt op termijn het bomenbestand terug. Dit sluit aan bij het nieuwe beleid om meer te sturen op kwaliteit in plaats van op de hoeveelheid bomen in Westervoort.

Veiligheid

Gemeente Westervoort beschikt over een relatief veilig bomenbestand, want voor 83% van de bomen geldt dat er geen sprake is van een verhoogd risico. Voor ruim 811 bomen bestaat een tijdelijk verhoogd risico, hoewel het risico zelf zeer gering is. Het gaat hierbij om snoeiachterstanden. Met de eerstvolgende snoeironde wordt dit tijdelijk verhoogde risico weggenomen. Hierna vormt slechts 3,5 % van het bomenbestand enig risico (dood hout of enige instabiliteit), ten opzichte van een landelijk gemiddelde van boven de 5%.

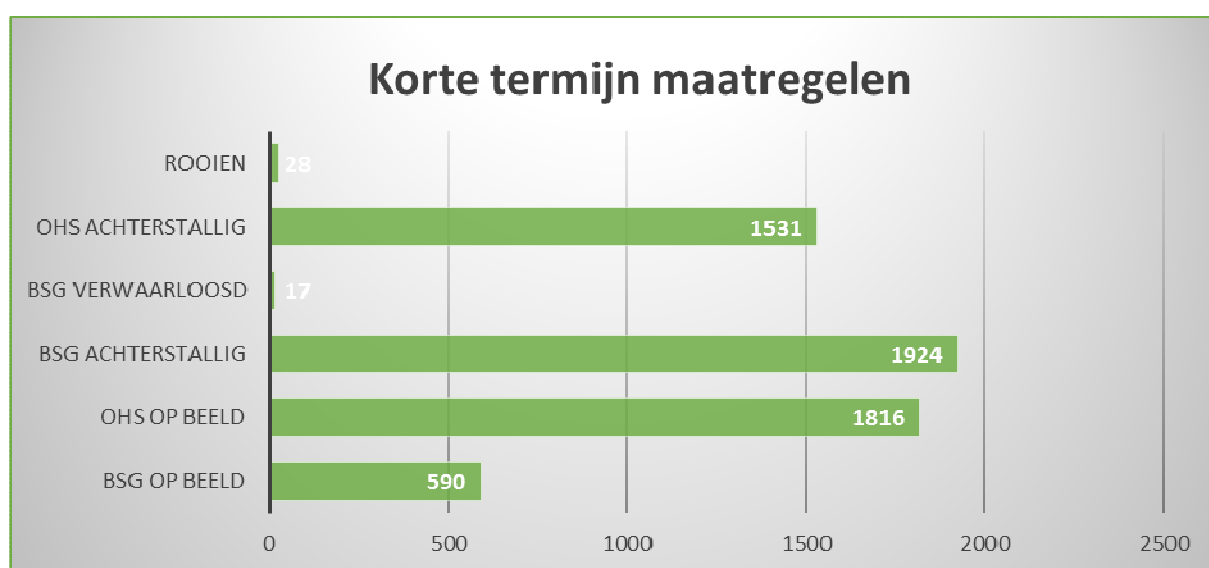
In totaal zijn drieëndertig bomen aangemerkt als risicoboom. Het is noodzakelijk dat er daar van vijfentwintig worden gekapt. Bij de overige bomen dient het risico weggenomen te worden door middel van een snoeibeurt. Deze bomen worden na de snoeibeurt gecategoriseerd als attentiebomen. Het is belangrijk dat de attentiebomen continu gemonitord worden en jaarlijks visueel geïnspecteerd, om eventuele risico's tot een minimum te beperken.

Maatregelen op korte termijn (binnen 3 jaar)

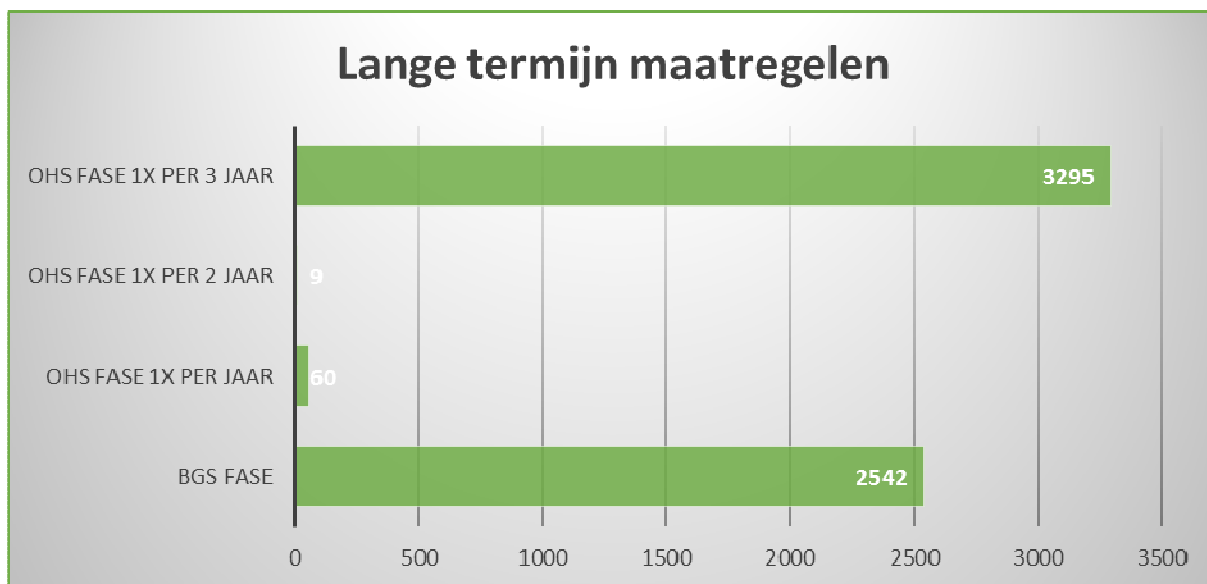
Het onderzoek wijst uit dat er een snoeiachterstand bestaat voor het merendeel van de bomen in Westervoort (60%). Het gaat hierbij om achterstanden in begeleidings- en onderhoudssnoei (BGS en OHS). De snoeiachterstanden hebben vooral betrekking op dood hout of gebroken takken. Omdat het vaak om relatief dunnen takken gaat, is het risico beperkt.

Het is zaak om deze snoeiachterstanden binnen drie jaar weg te werken om grote snoeiwonden te voorkomen.

Maatregelen op de lange termijn

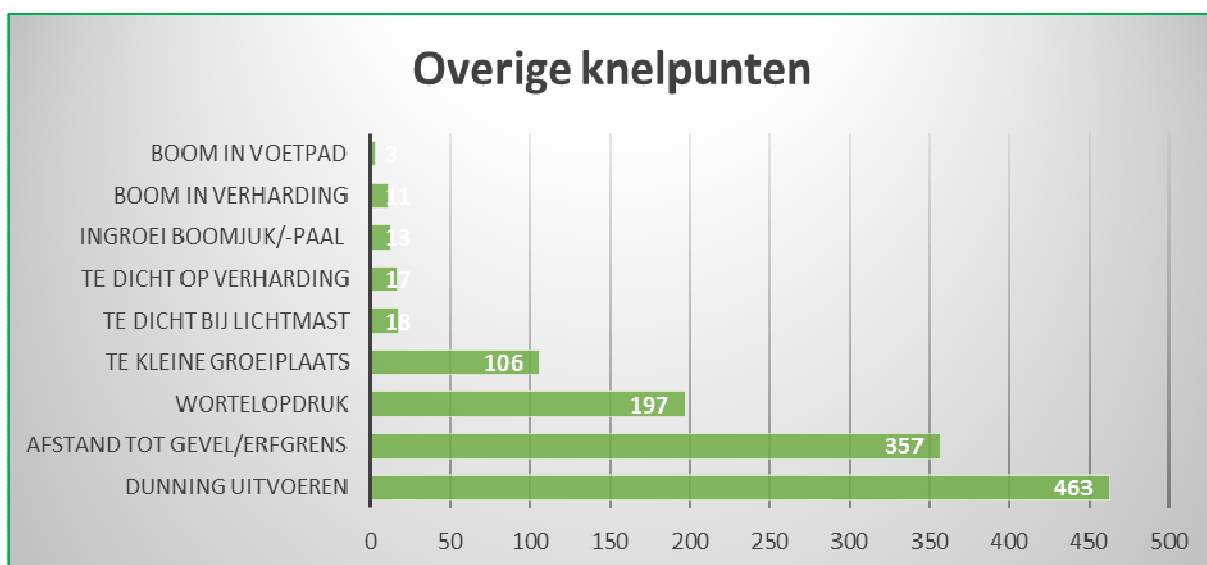
Als de maatregelen voor de korte termijn worden uitgevoerd, is voor het beheer op de lange termijn een snoeifrequentie van één keer per drie jaar voldoende. Dit geldt voor zowel onderhoudssnoei (OHS) als begeleidingssnoei (BGS). Een klein deel van het bomenbestand, ca 70 bomen, moet op termijn vaker gesnoeid worden.

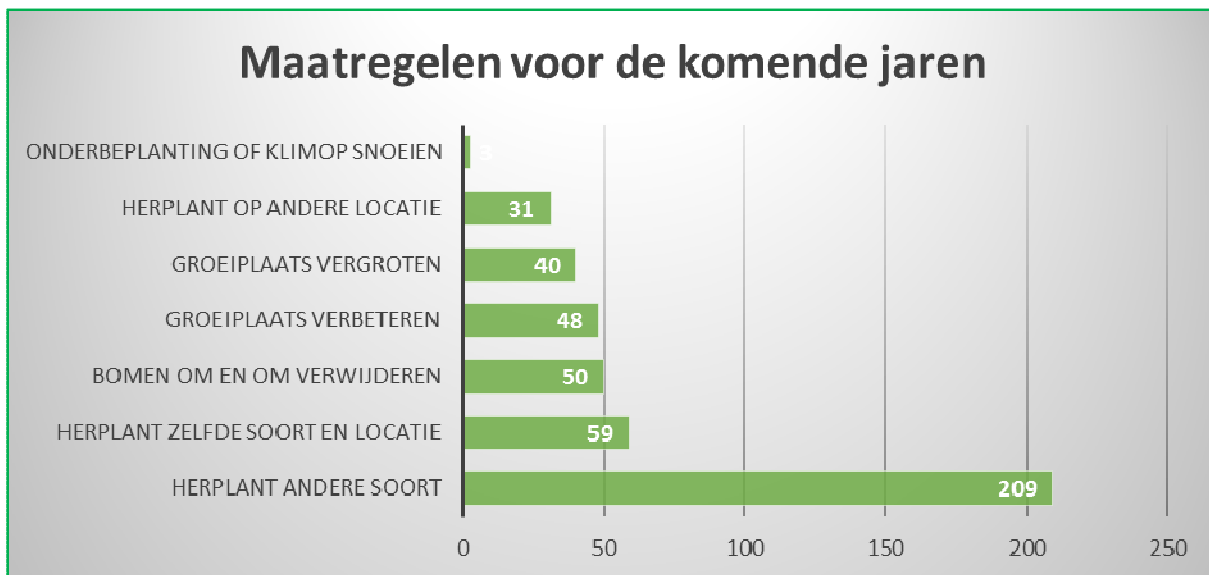
Overige knelpunten

De resultaten van de inventarisatie tonen tevens aan dat veel bomen in Westervoort te dicht op elkaar staan, of te dicht op een gevel of erfgrans. Dit belemmert onder andere hun groei en veroorzaakt overlast voor bewoners. Daarnaast is er veel sprake van wortelopdruk. De wortels van bomen in verharding drukken bijvoorbeeld een fietspad omhoog, wat tot onveilige verkeerssituaties kan leiden.

De volgende tabel geeft een overzicht van alle knelpunten en de mate waarin ze voorkomen.

De urgente knelpunten moeten de komende jaren gefaseerd worden aangepakt. Hiervoor is een termijn van minimaal vijf jaar nodig. De te treffen maatregelen zijn:

Essentaksterfte

In bredere zin is het belangrijk om in acht te nemen dat de vitaliteit van de essen in Westervoort snel achteruit gaat. Dit is een landelijk probleem als gevolg van de essentaksterfte. Aangezien de es de meest voorkomende boomsoort in deze gemeente is, zijn op termijn ingrijpende maatregelen, zoals het vervangen van de bomen door een andere boomsoort, noodzakelijk. Intussen is het zaak om terughoudend te zijn met het (her)planten van essen.

Belangrijke locaties

Diverse locaties in Westervoort vereisen de komende jaren extra aandacht. Hierna volgt per locatie een overzicht van noodzakelijke beheersmaatregelen.

1. Klapstraat:

- Extra snoeionderhoud essen;
- Circa 10% van de essen valt binnen 5 jaar uit;
- Deze bomen vervangen door jong plantmateriaal. Belangrijk is dat het formaat van de nieuwe bomen groot moet zijn en dat er elk jaar een grotere maat wordt geplant;
- Na vijf jaar alle overgebleven grote bomen kappen en eveneens vervangen door bomen van groot formaat, om een eenduidige laanstructuur terug te krijgen.

2. 't Hoge Eind:

- Veel sprake van wortelopdruk, wat regelmatig hersteld moet worden;
- Te weinig groeiruimte voor de bomen;
- Binnen nu en vijf jaar een plan opstellen om de bomen te kappen en te vervangen door een andere boomsoort.

3. Rosmolen:

- De Turkse hazelaars vallen in toenemende mate uit;
- Binnen vijf jaar een algehele renovatie in combinatie met een groenrenovatie noodzakelijk.

4. Ganzenpoel:

- esdoorns om en om weghalen.

5. Hoge Hoeve (Steenderens):
 - De bomen die te dicht bij de huizen staan moeten in 2015 nog gerooid worden;
 - Daarnaast is het zaak om de binnenste ring weg te halen;
 - Regulier snoeiwerk bij de bomen die blijven staan en waar nodig uitdunnen.
6. Rivierweg:
 - Uitdunnen binnen nu en drie jaar.
7. Zuidelijke Parallelweg -Ambacht:
 - Alle populieren binnen drie jaar rooien in verband met gevaar voor windworp. Ofwel: dat bomen met wortel en al omwaaien;
 - Herplanten met andere soort bomen.
8. Noordelijke Parallelweg:
 - Bomen hier niet langer uitdunnen;
 - Extra snoeibeurt uitvoeren en dit met regelmaat herhalen (bijvoorbeeld eens per 5 jaar).
9. Park Emmerik:
 - Bomen zijn hier minder vitaal;
 - Mogelijk een gevolg van de renovatie van het park;
 - Nader onderzoek gewenst.

2.3 Nieuw kapbeleid

Vanwege de deregulering en lastenvermindering voor burgers staat op dit moment landelijk het huidige kapbeleid ter discussie. Het verlenen van kapvergunningen en het handhaven van het kapbeleid is zeer arbeidsintensief. Daarnaast blijkt dat circa 99% van de kapaanvragen wordt gehonoreerd. Het behouden van waardevolle bomen vergt hierdoor een grote inspanning van de gemeente.

Als echter het kapvergunningstelsel wordt afgeschaft, zijn alle bomen vogelvrij. Ook de belangrijke monumentale bomen.

Groene Kaart-model

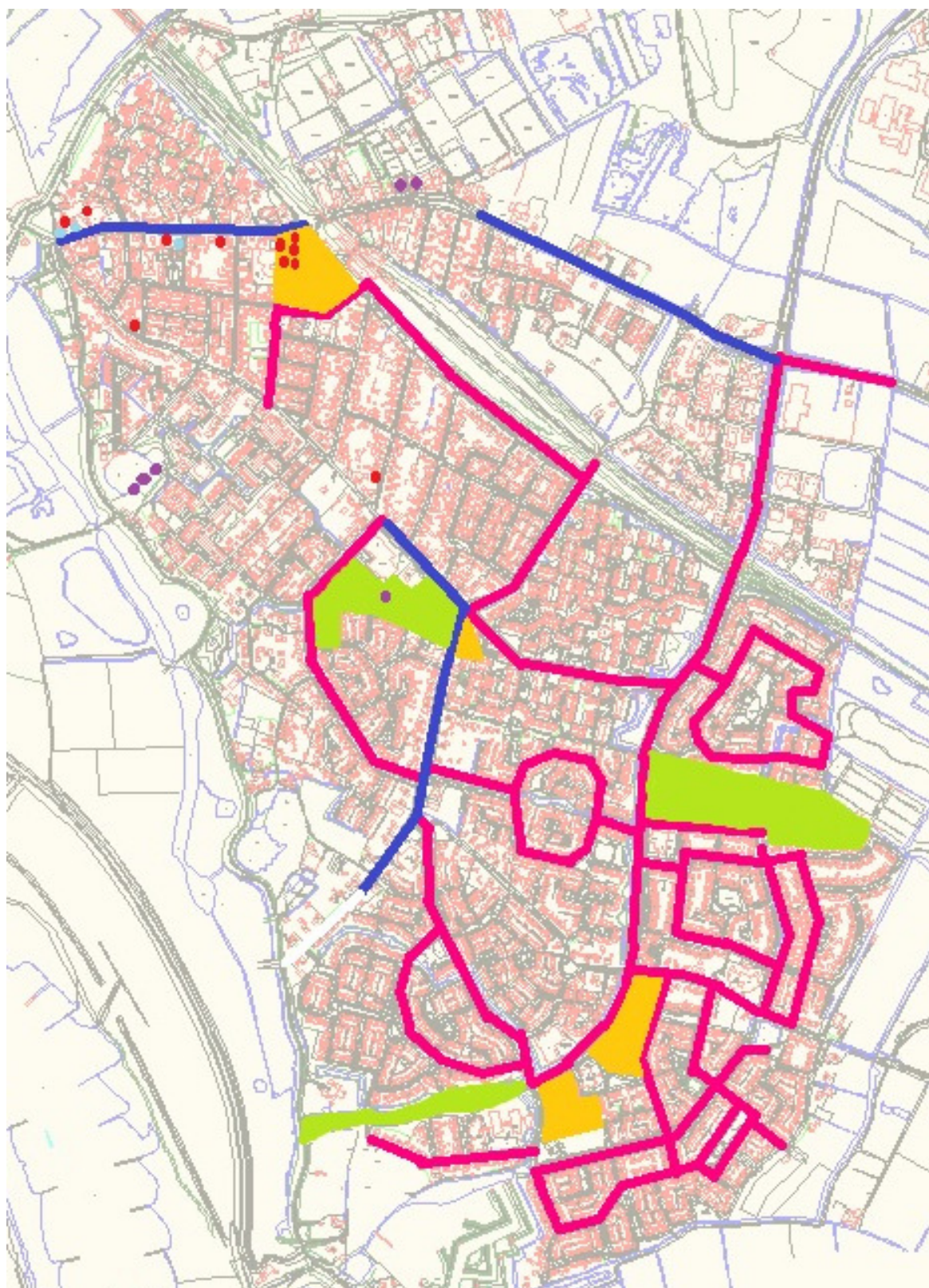
De Bomenstichting (Utrecht) heeft daarom in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het Groene Kaart-model ontwikkeld (zie bijlage 2). Een nieuw model dat deregulering bevordert en tegelijkertijd het behoud van waardevolle bomen garandeert.

Bij het indienen van een kapaanvraag maakt de Groene Kaart meteen duidelijk of een boom wel of niet gekapt mag worden. De kaart is namelijk opgebouwd uit:

- Waardevolle c.q. monumentale bomen van de landelijke lijst (zowel gemeentelijk als particulier);
- Waardevolle c.q. monumentale bomen van de gemeentelijke lijst (zowel gemeentelijk als particulier);
- Waardevolle bomen en boomstructuren in de hoofdgroenstructuur (alleen gemeentelijk).

Het Groene Kaart-model is voortaan leidend voor het kapbeleid in Westervoort.

Groene kaart gemeente Westervoort augustus 2014

LEGENDA

	Monumentale bomen landelijke lijst bomenstichting		Hoofdbomenstructuur
	Waardevolle particuliere bomen		Parken
	Waardevolle gemeentelijke bomen		Bomen langs historische wegen
			Accentplekken

Concrete uitwerking

Op de landelijke lijst van de Bomenstichting komen drie monumentale bomen in Westervoort voor. In de onderstaande tabel zijn deze bomen weergegeven.

Adres	Soort boom	Ned. naam	Plantjaar
Kloosterdreef 8	Platanus x hispanica	Plataan	1880 - 1890
Dorpsstraat 1	Fraxinus excelsior 'Pendula'	Es	1910 - 1920
Dorpsstraat 1	Aesculus x carnea	Paardenkastanje	1910 - 1920

De eigenaren van deze monumentale bomen komen voor het onderhoud in aanmerking voor subsidie via de Bomenstichting. Maximaal 50% van de onderhoudskosten kan worden vergoed. Als de subsidieaanvraag niet wordt gehonoreerd, komen de eigenaren mogelijk in aanmerking voor een gemeentelijke bijdrage.

Tijdens de boominventarisatie zijn 16 particuliere bomen aangemerkt als waardevol. Het betreft de volgende bomen:

Adres	Soort boom	Ned. naam	Plantjaar
't Slag 42	Fraxinus angustifolia	Es	1950
Dorpstraat 82	Acer pseudoplatanus 'Leopoldii'	Esdoorn	1950
Dorpstraat 82	Acer pseudoplatanus 'Leopoldii'	Esdoorn	1950
Dorpstraat 82	Acer platanoides 'Faassen's Black'	Esdoorn	1950
Dorpstraat 82	Fagus sylvatica 'Atropurpurea'	Beuk	1950
Dorpstraat 82	Tilia x europaea	Linde	1950
Klapstraat 37	Juglans regia	Walnoot	1950
Dorpstraat 42/44	Platanus acerifolia	Plataan	1940
Dorpstraat 42/44	Platanus acerifolia	Plataan	1940
Dorpstraat 3/7	Fagus sylvatica 'Atropurpurea'	Beuk	1950
Dorpstraat 1	Aesculus x carnea 'Briotti'	Paardenkastanje	1900
Dorpstraat 1	Castanea sativa	Tamme kastanje	1900
Dorpstraat 1	Fraxinus excelsior 'Pendula'	Es	1900
Dorpstraat 62/64	Quercus robur	Eik	1950
Dorpstraat 113-115	Aesculus hippocastanum	Paardenkastanje	1930
Dorpstraat 113-115	Aesculus hippocastanum	Paardenkastanje	1930

Gemeentelijk

Ook zes gemeentelijke bomen zijn aangemerkt als waardevol:

Adres	Soort boom	Ned. naam	Plantjaar
Park Emmerik	Tilia x europaea	Linde	1988
De Waaij	Salix alba (knotwilg)	Wilg	1960
De Waaij	Salix alba (knotwilg)	Wilg	1960
De Waaij	Salix alba (knotwilg)	Wilg	1960
Klapstraat (huize Vredenburg)	Tilia x europaea	Linde	2013
Klapstraat (Arienstraat)	Metasequoia glyptostroboides	Watercipres	1950

Waardevolle bomen in bestemmingsplannen

Het is mogelijk om monumentale bomen op te nemen in bestemmingsplannen. Het grote voordeel hiervan is dat deze bomen direct in beeld zijn bij voorgenomen bouwplannen.

De bomen zelf zijn daarmee echter niet beschermd. Wel wordt hun groeiplaats bestemd en kunnen er regels opgesteld worden over het gebruik van die ruimte.

Het is wenselijk om elke groeiplaats van een boom die in de waardevolle bomenlijst is opgenomen ook vast te leggen in een bestemmingsplan.

Bezwaar

Voor de eigenaren van deze waardevolle bomen in Westervoort bestaat de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen het opnemen van deze bomen op de Groene Kaart. Ook het vastleggen van de groeiplaats in een bestemmingsplan kunnen zij een halt toeroepen. Communicatie en voorlichting vanuit de gemeente kunnen de kans op bezwaar verkleinen.

Hoofdstuk 3 Zorgplicht en onderhoud

De ontwikkeling van een hoogwaardig en duurzaam bomenbestand in Westervoort vraagt om slimme keuzes en heldere regels die gericht zijn op het heden, maar vooral op de toekomst. Er zijn dan ook veel (nieuwe) zaken waar rekening mee gehouden moet worden binnen het beheer. Zo moeten boomeigenaren voldoen aan hun zorgplicht en dient helder te zijn wie voor wat verantwoordelijk is. Het onderhoud van bomen is maatwerk. Hoe verzorg je welke boom het beste? Is het gewenste eindbeeld helder? En hoe kan dit doel bereikt worden? Deze en andere thema's komen aan bod in dit hoofdstuk.

3.1 Zorgplicht voor boomeigenaren

Er geldt een zorgplicht voor alle boomeigenaren. De boomeigenaar voldoet hieraan door regelmatig zijn bomen te controleren op gebreken en onderhoud uit te voeren. De gemeente Westervoort houdt in het beheerprogramma DigiTree een logboek bij over de uitgevoerde inspecties en het onderhoud. Deze gegevens zijn online via DigiTree te raadplegen.

De zorgplicht voor boomeigenaren bestaat op basis van de Nederlandse rechtspraak uit drie categorieën:

- Algemene zorgplicht
- Verhoogde zorgplicht
- Onderzoekplicht

3.1.1 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat de boomeigenaar zijn bomen systematisch en regelmatig op deskundige wijze (visueel) moet laten beoordelen. En, afhankelijk van de uitkomst, de nodige actie onderneemt.

Om de veiligheidssituatie en het onderhoud voor de komende drie jaar te bepalen, laat de gemeente Westervoort alle bomen één keer per drie jaar inspecteren met gebruik van de Visual Tree Assessment techniek. Deze professionele VTA-methode zorgt voor een systematische controle op de volgende punten:

- Conditie: knoppen, bladbezetting en -kleur, dood hout, schimmels, aantastingen en het overgroeien van wonden;
- Breukvastheid: beschadigingen aan bast en stam, afwijkende bastpatronen, kroonaanhechtingen;
- Stabiliteit: scheefstand, wortelaanzetten, verdikte stamvoet.

3.1.2 Verhoogde zorgplicht

Een verhoogde zorgplicht is van toepassing op de attentiebomen. Dit zijn bomen waarbij een gebrek is geconstateerd, maar die de experts nog niet beschouwen als verzwakt of onveilig. Zij controleren deze bomen minimaal één keer per jaar om de ontwikkeling van het gebrek bij te houden. Factoren die van invloed zijn op de mate van gevaar voor derden zijn onder andere de standplaats, omvang en toestand van de bomen. Ook de verkeersintensiteit in de nabije omgeving kan een rol spelen.

3.1.3 Onderzoekplicht

De boomeigenaar is verplicht om zo snel mogelijk een technisch onderzoek in te stellen als bij een VTA-inspectie of een reguliere schouw gebreken of symptomen voor verbor-gen gebreken zijn vastgesteld. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn om de risico's tot een minimum te beperken.

3.1.4 Aansprakelijkheid bij schade

De zorgplicht voor boomeigenaren gaat hand in hand met wettelijke aansprakelijkheid in het ge-val van schade. Als er schade ontstaat door het breken van takken of het omwaaien van bomen, dan is de boomeigenaar daarvoor aansprakelijk.

Het Nederlandse recht kent drie vormen van aansprakelijkheid:

1. Schuldaansprakelijkheid:

Schuldaansprakelijkheid is van toepassing op schade die iemand zelf veroorzaakt. Zo kan het bijvoorbeeld gebeuren dat een afgezaagde tak op de auto van de buurman valt.

2. Pseudorisicoaansprakelijkheid:

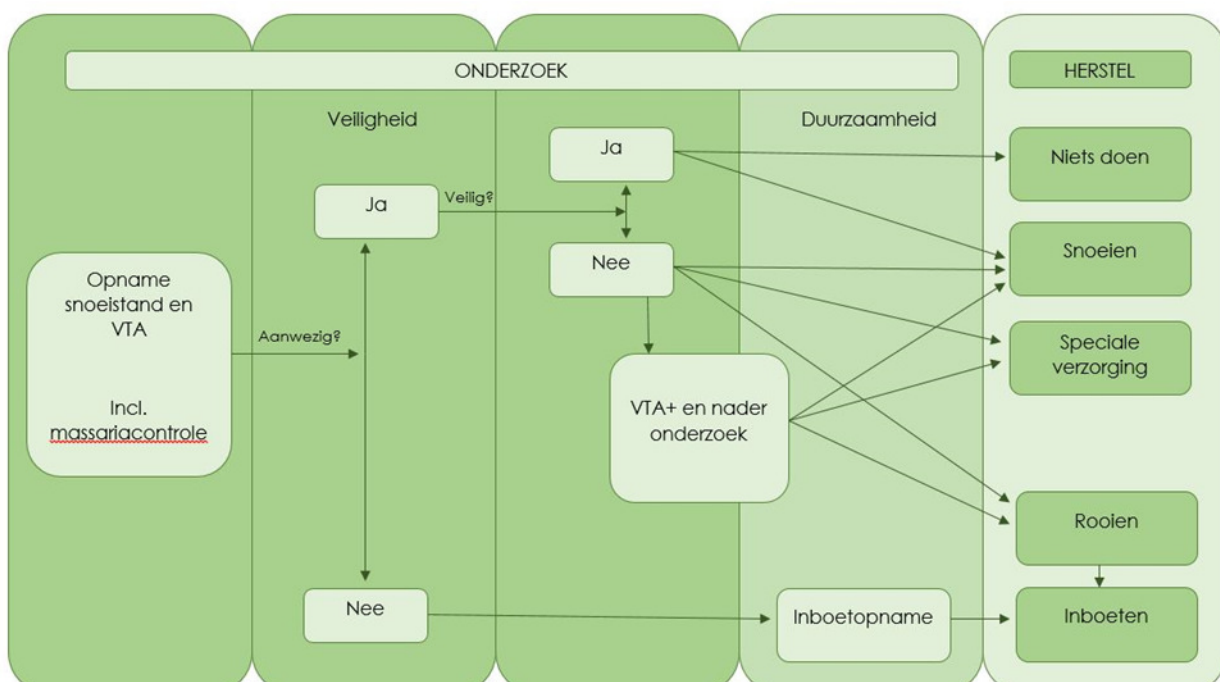
Als iemand schade heeft opgelopen door een boom, moet diegene dit kunnen bewijzen zodat de boomeigenaar aansprakelijk kan worden gesteld.

3. Risicoaansprakelijkheid.

In bepaalde gevallen is iemand ook verantwoordelijk voor de schade die een ander veroorzaakt. Zo is een ouder of voogd altijd aansprakelijk voor de schade die zijn kind aanricht.

Aansprakelijkheid bij schade door bomen

Bij schade door bomen gaat het in de meeste gevallen om schuldaansprakelijkheid. Degene die schade heeft geleden moet in dit geval bewijzen dat de boomeigenaar onvoldoende zorg heeft besteed aan de boom of tak die schade heeft veroorzaakt.

3.2 Het onderhoud: begeleiden, onderhouden, vormen en verzorgen

Naast de zorgplicht van boomeigenaren is het voor een duurzaam bomenbestand van groot belang dat bomen tijdens de groei op de juiste manier worden onderhouden. Het snoeien en verzorgen van bomen is maatwerk. De verschillende boomtypen en – beelden, maar ook bijvoorbeeld de verschillende groeiomstandigheden en –fases vereisen elk een eigen aanpak. In deze paragraaf staan de noodzakelijke onderhoudsmaatregelen centraal.

3.2.1 Verschillende boomtypen en boombeelden

Om te beginnen onderscheiden we de volgende boomtypen:

- Bomen die vrij uitgroeien:
Bij deze bomen is het snoeien erop gericht om de kroon op natuurlijke wijze vrij uit te laten groeien en dit proces in stand te houden. Vanwege de functie van deze bomen gelden er geen specifieke omgevingsvoorwaarden voor het snoeien. De bomen mogen vanaf de grond vrij uitgroeien en worden niet opgekroond. Dit boomtype komt dan ook nauwelijks voor in een stedelijke omgeving.
- Bomen die niet vrij uitgroeien:
Dit zijn (laan)bomen waarbij, vanwege hun functie, wel specifieke omgevingsvoorwaarden gelden voor het snoeien. De belangrijkste voorwaarde is een vrije doorgang. Ofwel: het moet mogelijk blijven om onder de takken door te lopen en te rijden.

Daarnaast zijn de boombeelden opgedeeld in vier categorieën:

- Aanvaard¹:
De tijdelijke en blijvende kroon zijn vrij van probleemtakken. Het onderhoud is optimaal, zodat er geen snoeiwerkzaamheden nodig zijn. In Westervoort wordt deze categorie “op beeld” genoemd.
- Regulier¹:
Het aanvaarde snoeibeeld kan binnen de reguliere snoeifrequentie en binnen één snoeibeurt worden bereikt. Er is geen sprake van een snoeiachterstand. In Westervoort wordt deze categorie “op beeld” genoemd.
- Achterstallig:
Hierbij is éénmalig een ingrijpende snoeibeurt nodig om vanuit het achterstallig onderhoud te komen tot een aanvaard boombeeld. Concreet betekent dit dat alle probleemtakken worden verwijderd door middel van een kroonreductie van maximaal 40%.
- Verwaarloosd:
De snoeiachterstand van deze bomen is inmiddels zo groot, dat meerdere ingrijpende snoei beurten (tot maximaal 40% reductie van het kroonvolume) verdeeld over meerdere jaren noodzakelijk zijn om een aanvaard boombeeld te bereiken.

¹ In het beheersysteem van de gemeente Westervoort wordt op dit moment nog geen onderscheid gemaakt tussen de categorieën ‘aanvaard’ en ‘regulier’.

3.2.2 Begeleidingssnoei: voor de ideale opkroonhoogte

De verzorging van bomen bestaat uit vijf verschillende onderdelen. De eerste maatregel uit deze reeks betreft begeleidingssnoei. Vaak is er alleen ruimte voor bomen als ervoor wordt gezorgd dat de kroon pas vanaf een bepaalde hoogte begint. Met deze snoeimethode begeleiden we de bomen tijdens hun groei gefaseerd naar het gewenste eindbeeld.

Het is belangrijk om het eindbeeld, met name de opkroonhoogte, al in een vroeg stadium te bepalen.

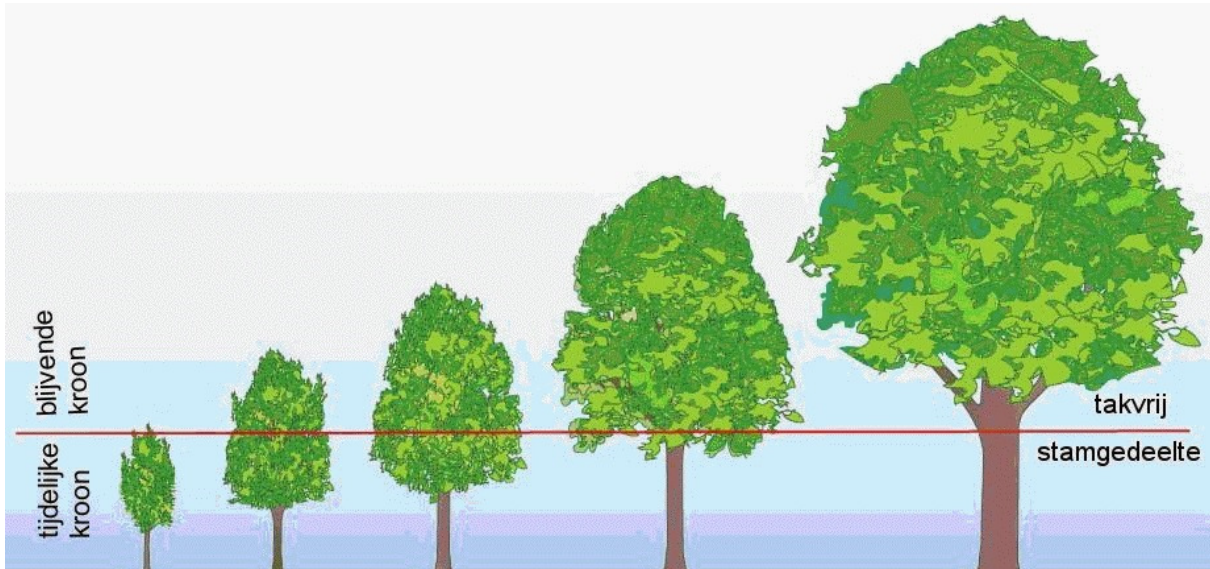
Door per locatie het eindbeeld van de bomen vast te leggen in het beheersysteem waarborgen we de continuïteit in het beheer. Deze tabel dient als leidraad:

Locatie	Boomgrootteklasse	Minimale kroonhoogte
Voetpad/Fietspad/Woonstraat	1 ^e	4 meter
	2 ^e	5 meter
	3 ^e	4 meter
Wijkontsluitingsweg	1 ^e	5 meter
	2 ^e	5 meter
	3 ^e	Niet van toepassing
Doorgaande route	1 ^e	5 meter
	2 ^e	5 meter
	3 ^e	Niet van toepassing
Gazon intensief	1 ^e	4 meter
	2 ^e	6 meter
	3 ^e	4 meter
Gazon extensief	1 ^e	2 meter
	2 ^e	2 meter ²
	3 ^e	2 meter ²
Watergang	1 ^e	4 meter
	2 ^e	4 meter
	3 ^e	4 meter

²

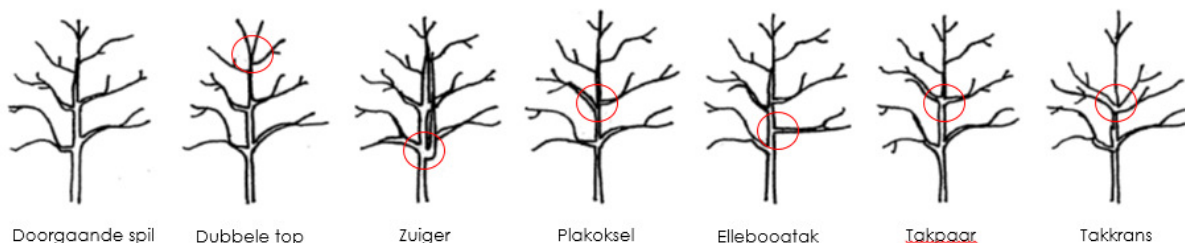
Deze norm wijkt af van hetgeen genoemd in het bomenbeleidsplan

Nadat het gewenste eindbeeld is bepaald, begint het snoeiproces al bij de aanplant van jonge bomen. Deze bomen, die meestal niet hoger zijn dan zes meter, worden gelijk gesnoeid. De beheerders verwijderen in de loop der jaren hun bestaande kroon, die daarmee tijdelijk is. Want op de hoogte waar de takken op de langere termijn kunnen blijven zitten, begint de blijvende kroon. De aannemer is de eerste drie jaar verantwoordelijk voor de nazorg van de geplante bomen. Vervolgens draagt hij het beheer van de bomen over aan de gemeente.

De bomen worden eens in de drie jaar gesnoeid, net zo lang totdat de blijvende kroon is bereikt. Daarnaast worden in fases ook probleemtakken verwijderd, waaronder:

- Dode, gebroken en aangetaste takken;
- Dubbele toppen (twee naast elkaar groeiende eindtakken in de top van de kroon);
- Plakoksels (steil aangehechte takken die op termijn een risico voor uitbreken vormen);
- Zuigers (steil omhoog groeiende takken die zich sneller ontwikkelen dan de andere takken);
- Elleboogtakken (tak die eerst haaks op de stam groeien en daarna plotseling omhoog);
- Zware, dikke takken;
- Takparen en takkransen (twee of meerdere zijtakken op dezelfde hoogte);
- Waterlot (krachtig groeiende twijgen, die vaak ontstaan om het bladoppervlak te compenseren).

Per snoeibeurt wordt niet meer dan tien tot twintig procent van het bladvolume weggenomen. De verhouding kroon tot stam blijft ongeveer 2 : 1. Uiteindelijk is de takvrije stamlengte maximaal de helft van de hoogte van de boom.

3.2.3 Onderhoudssnoei om risico's te beperken

Zodra de gewenste opkroonhoogte is bereikt, is de begeleidings snoeifase afgerond en breekt de fase van onderhoudssnoei aan. Gemiddeld vindt deze maatregel eens in de vijf jaar plaats. Op basis van de VTA-inspecties bepalen de beheerders wat er precies moet gebeuren.

De onderhoudssnoei is vooral bedoeld om risico's tot een minimum te beperken. Voor de bomen zelf, maar ook voor de omgeving. Daarom wordt dood hout verwijderd, evenals ernstig beschadigde takken, takken met een slechte takaanzet (bijvoorbeeld ingerotte takoksels) en te laag hangende takken. Verder wordt voorkomen dat takken de functie van straatverlichting, verkeerslichten of verkeersborden belemmeren. Ook waken we ervoor dat bepaalde takken de blijvende kroon negatief beïnvloeden, zoals schuur- en veegtakken en potentiële zuigers. Als echter de begeleidings snoei consequent is uitgevoerd, komt dit probleem sporadisch voor.

3.2.4 Vormsnoei: voor specifieke gevallen

Vormsnoei is de derde in de reeks onderhoudsmaatregelen voor bomen. Deze methode wordt toegepast op bomen die beheerders, vaak vanuit traditie, op een andere manier verzorgen dan doorgaans gebruikelijk is. Het gaat hier vooral om bomen met een dakvorm, leibomen en knotbomen.

Dakvormbomen worden jaarlijks in de zomer teruggesnoeid tot op de oude gesteltakken. In de winter worden de takken aangebonden. Leibomen worden jaarlijks of om het jaar teruggeknipt tot op de gesteltak. Tijdens de begeleidings snoei worden deze gesteltakken langs een rek geleid en aangebonden. Knotbomen worden eens per drie jaar geknot.

Het kandelabereren van bomen valt ook onder vormsnoei. Dit is een drastische manier van snoeien, waarbij de lengte van de gesteltakken tot op enkele decimeters van de stam wordt ingekort. Het is belangrijk om zeer terughoudend te zijn ten opzichte van deze methode. Bij stormschade of ernstige beschadiging van het wortelgestel kan, als gevolg van deze ingrijpende snoeivorm, de boom veel reactiehout aanmaken in de vorm van waterlot.

3.2.5 Verzorging: extra belangrijk tijdens de eerste drie jaren

Onder de verzorging van bomen vallen alle onderhoudsmaatregelen behalve het snoeien.

De zorg is vooral tijdens de eerste jaren na de aanplant van een boom cruciaal want:

- De boom moet het rooien van de kwekerij en het planten op de nieuwe plek overleven en zich aanpassen aan de nieuwe groeiomstandigheden;
- Bij het rooien van de kluit raakt de boom een deel van zijn wortelgestel kwijt;
- In de periode tussen het rooien op de kwekerij en het aanplanten op de nieuwe locatie sterven wortels af;
- Bomen in de stedelijke omgeving lopen grote kans op beschadiging.

De volgende werkzaamheden zijn dan ook van belang:

- Het controleren van boompalen en -banden;
- Het verzorgen van boomspiegels;
- Het watergeven;
- Het controleren van maai- en aanrijdschade;
- Het controleren van de groeiomstandigheden;
- De bestrijding van ziekten en plagen.

Boompalen en – banden controleren

Boompalen geven de jonge bomen steun en voorkomen dat de bomen scheef- of omwaaien. Omdat de kans op beschadigingen groot is, dienen de bomenpalen en –banden minimaal één keer per jaar te worden gecontroleerd. Meestal kunnen boompalen na drie groeiseizoenen worden verwijderd, omdat ze dan geen meerwaarde meer hebben. In Westervoort levert en plant een aannemer de jonge bomen, waarna hij drie jaar verantwoordelijk is voor de nazorg. Daarna dient hij de jonge bomen op te leveren zonder boompaal.

Boomspiegels verzorgen

Een boomspiegel is het stuk grond rond de stam van een boom en kan op verschillende manieren zijn ingericht. Bijvoorbeeld met vaste planten of struiken, kale grond of een boomrooster. Het maakt niet uit hoe ze zijn ingericht; boomspiegels moeten onderhouden worden. Het is vooral belangrijk dat ze onkruidvrij blijven en dat er geen zwerfvuil ligt. Dit onderhoud wordt gecombineerd met het reguliere groenonderhoud. Ook in dit geval is de aannemer de eerste drie jaar na de aanplant van de boom verantwoordelijk.

Water geven

De eerste jaren na aanplant van een boom is een goede vochtvoorziening cruciaal. De pas aangeplante bomen hebben een klein en beschadigd wortelgestel, dat nog onvoldoende contact maakt met de omliggende grond. De kans dat tijdens een droge periode een vochttekort ontstaat is dan ook erg groot. Om de boom te laten overleven zijn extra watergiftten noodzakelijk. Het heeft de voorkeur om met tussenpozen een grote hoeveelheid water te geven (100-200 liter per gift).

1 ^e jaar na aanplant	8-10 beurten
2 ^e jaar na aanplant	6-8 beurten
3 ^e jaar na aanplant	4-6 beurten

Ook hierbij geldt dat de aannemer tijdens de nazorgperiode van drie jaar ervoor moet zorgen dat de bomen tijdig en voldoende water krijgen.

Maai- en aanrijdschade aanpakken

Maaischade is een veel voorkomend probleem, maar kan voor een groot deel voorkomen worden. Dit is belangrijk, want bomen die herhaaldelijk door maaierwerkzaamheden beschadigd raken, zijn vatbaar voor diverse aantastingen. Zoals aangegeven in het bomenbeleidsplan kan maaischade voorkomen worden door:

- De maaierwerkzaamheden zorgvuldig uit te voeren;
- Uitsluitend bij te maaien met een bosmaaier die voorzien is van een goed afgestelde boombeschermingsbeugel. Deze boombeschermingsbeugel is verplicht, maar ontheft de aannemer er niet van om zorgvuldig te werken. Het is dus zaak om niet tot aan de stam te maaien;
- Frequent toezicht te houden en een boeteregeling op te nemen in de bestekken. Per geval wordt een boete opgelegd van € 500,--. Dit bedrag wordt bij een actualisatie van het bestek geïndexeerd.

Met het oog op parkeer- en aanrijdschade is in het nieuwe bomenbeleidsplan opgenomen dat bomen alleen nog bij hoge uitzondering bij parkeervoorzieningen zijn toegestaan. Hierdoor zal in de toekomst deze vorm van schade veel minder voorkomen.

In de huidige situatie staan er echter nog steeds bomen bij parkeerplaatsen, of bijvoorbeeld te dicht langs de weg. Bij schade krijgen deze bomen een stevige boombescherming.

Bij aanrijdschade door auto's wordt de taxatie uitgevoerd volgens de methode en richtlijnen van de NVTB, de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen en houtige gewassen. De taxatiekosten behoren tot het te claimen schadebedrag.

Groeiomstandigheden beheersen

Volgens de inrichtingseisen uit het bomenbeleidsplan moet voortaan bij nieuw aan te planten bomen rekening worden gehouden met een duurzame groeiplaatsinrichting. Hierdoor zijn corrigerende maatregelen zoals bemesting niet meer nodig.

Voor de bestaande bomen gaat dit echter niet op. Door herinrichtingen en omvormingen kunnen groeiplaatsen wel verbeterd worden qua luchthuishouding, voedingstoestand en doorwortelbare ruimte. Dit vraagt echter om maatregelen op maat, omdat de omstandigheden onderling sterk kunnen verschillen. Wanneer uit de VTA-inspectie blijkt dat de conditie van bomen op een bepaalde plaats sterk verminderd is, moet nader onderzoek uitwijzen wat de vervolgstappen zijn.

Een actueel probleem vormt het grote aantal bomen dat in een te klein plantvak (een soort bloempot van 1 x 1 meter) staat en daardoor niet meer kan groeien. Deze bomen worden op termijn gerooid. Indien mogelijk wordt in de directe omgeving gezocht naar een duurzame locatie om ze te herplanten.

De keuze voor vervanging wordt bepaald door:

- De noodzaak tot herinrichting of vervanging van de openbare ruimte (in combinatie met riolering en wegen);
- De conditie en / of veiligheid van de individuele boom.

De openbare ruimte wordt gemiddeld elke 25 jaar opnieuw ingericht. Deze termijn is minimaal nodig om alle 'fouten' uit het verleden op te lossen. Totdat het moment van vervanging aanbreekt genieten de bomen dezelfde bescherming als alle andere bomen.

De herinrichting van de openbare ruimte biedt echter ook kansen voor toekomstige bomen op de Groene Kaart van Westervoort. Door gerichte groeiplaatsmaatregelen kunnen toekomstbomen op duurzame wijze worden ingepast in de heringerichte omgeving.

Ziekten en plagen bestrijden

Tot de verzorging van bomen behoort ook het bestrijden van ziekten en plagen. De meest voorkomende vormen staan beschreven in hoofdstuk vijf. Op dit moment wordt in de gemeente Westervoort de eikenprocessierups actief bestreden, omdat deze van invloed is op de volksgezondheid (huidirritaties). Per jaar worden circa zeshonderd bomen bestreden met biologische middelen.

4 De optimale inrichting van een groeiplaats

Hoe kan een boom zo goed en zo lang mogelijk functioneren? Het antwoord houdt niet op bij het zorgen voor voldoende vocht, voeding en lucht. En op welke locatie komt een bepaalde boom het beste tot zijn recht? Of waar juist niet? De inlandse eik rondom een school planten is bijvoorbeeld niet logisch met het oog op de volksgezondheid.

De gemeente Westervoort heeft criteria opgesteld die essentieel zijn om de groeiplaatsen van bomen zo optimaal mogelijk in te richten. Dit hoofdstuk gaat over deze eisen. Het is belangrijk dat aan deze voorwaarden wordt voldaan. Niet alleen voor het behoud van het groene karakter, maar ook om de overlast te voorkomen die bomen kunnen veroorzaken.

4.1 Bodeminspectie

Een geschikte groeiplaats moet ondergronds aan drie basisvoorwaarden voldoen: voldoende lucht, vocht en voeding. Bij het aanleggen van nieuwe groeiplaatsen is het daarom belangrijk om eerst de bodem te inspecteren, voordat de keuze voor een boomsoort wordt gemaakt.

Bij de beoordeling van de grond gaat het om de volgende elementen:

- De bodemstructuur;
- De bodemopbouw;
- De aanwezigheid van grondwater;
- De aanwezigheid van storende grondlagen;
- De aanwezigheid van kabels en leidingen.

Van de aangetroffen grond wordt eerst een mengmonster tussen 30 en 80 centimeter diepte genomen. Daarna analyseert een bodemkundig laboratorium het monster en stelt op basis daarvan een bemestingsadvies op. Het onderzoeksresultaat kan uitwijzen dat er aanpassingen nodig zijn in de groeiplaatsomstandigheden. Zolang deze minimaal zijn, is dit gewenst. Anders moet uitgeweken worden naar een andere groeiplaats.

4.2 Boomsoortkeuze: voorkom ziekten en plagen

Na de bodeminspectie is het bij de keuze van een boomsoort belangrijk om rekening te houden met veel voorkomende ziekten en plagen. Want:

- deze bedreigen bomen in hun voortbestaan (iepziekte, kastanjebloedingsziekte, Massaria bij platanen, essentaksterfte);
 - ziekten en plagen veroorzaken overlast (vervuilde auto's door luizen);
 - mensen krijgen last van huidirritaties (eikenprocessierups);
- er ontstaat economische schade (terrassen kunnen niet gebruikt worden, bomen moeten vervangen worden, de recreatieve omgeving wordt minder aantrekkelijk).

Daarom worden er bijvoorbeeld geen inlandse eiken rondom scholen geplant, of luisgevoelige boomsoorten op parkeerplaatsen en nabij woningen. Ook worden er geen grote doorgaande structuren van essen en paardenkastanjes aangelegd.

Als er toch een ziekte of plaag optreedt wordt gekeken wat de gevolgen ervan zijn voor de boom en de samenleving. Als de gevolgen voor de omgeving te groot en negatief zijn wordt er ingegrepen. Het gebruik van gifstoffen is hierbij niet toegestaan.

Om tot een geschikte boomkeuze te komen, staan in het stadsbomenvademecum deel IV³ de kenmerken van de meest voorkomende laan- en straatbomen beschreven. Daarnaast is in bijlage 1 een lijst van bomen opgenomen die problemen kunnen veroorzaken door wortelopdruk.

³ Uitgave van IPC Groene Ruimte

4.3 Richtlijnen voor de groeiplaats

'Geen bomen planten die er eigenlijk niet kunnen staan', klinkt als een open deur, maar is een belangrijk uitgangspunt. Zo kan een jonge boom op een bepaalde locatie heel geschikt zijn, maar bij het volwassen worden op dezelfde plek onherroepelijk problemen opleveren. Zo'n boom kan dus beter op voorhand niet worden geplant.

Op basis van kennis en ervaring zijn technische en ruimtelijke eisen opgesteld voor groeiplaatsen in Westervoort, die van belang zijn voor het voltooiën van een normale levenscyclus van bomen (planten, opgroeien, consolideren en aftakelen). Bovengronds hebben bomen bijvoorbeeld behoefte aan ruimte voor een ongestoorde ontwikkeling van hun kroonvolume.

Hierna volgen de groeiplaatsrichtlijnen voor de verschillende boomgroottes in volwassen toestand, met het streven om een levensduur van **minimaal zestig jaar** te garanderen.

	Kroondiameter	Boomhoogte
Boom 1 ^e grootte	>15 meter	>15 meter
Boom 2 ^e grootte	5-10 meter	8-15 meter
Boom 3 ^e grootte	< 5 meter	< 8 meter

	Eenheid	Boom 1 ^e grootte	Boom 2 ^e grootte	Boom 3 ^e grootte
Minimale afstand tot gebouw/gevel	M1	7.5	5	3
Minimale afstand tot kavelgrens	M1	2	2	1
Wenselijk minimale afstand tot rijbaan (tevens afhankelijk van opkroonhoogte)	M1	2	1.5	1
Minimale afstand tot openbare verlichting	M1	6	4	3
Minimale onderlinge afstand (in de rij, gebaseerd op uitgroeimogelijkheden tot natuurlijke habitus)	M1	10	8	6
Minimale boomspiegel bij standplaats in verharding	M2	4	2.25	1
Minimale hoeveelheid m3 bomengrond/- zand	M3	16	9	6
Minimale hoeveelheid doorwortelbare ruimte	M3	40	20	10
Gewenste hoeveelheid doorwortelbare ruimte	M3	60	30	15

De hoeveelheid grond of zand in combinatie met de doorwortelbare ruimte is van cruciaal belang voor bomen. De bovengenoemde eisen zijn absolute minimumeisen, waaraan moet worden voldaan bij het planten van de bomen. In een later stadium kan de doorwortelbare ruimte tijdens reconstructies kwalitatief of kwantitatief worden verbeterd. Daarom is in de bovenstaande tabel ook de wenselijke hoeveelheid van deze ruimte benoemd, die in de eindfase van de boom beschikbaar moet zijn.

In woonwijken ligt deze ambitie lager, omdat hier geen sprake is van hoofdgroenstructuren. De omlooptijden van bomen zijn er korter en er worden meer bomen van een lagere orde van grootte geplant. Hierop worden bovenstaande eisen aangepast.

4.4 Kwaliteitseisen voor het plantmateriaal

Voor bomen die goed zijn verzorgd tijdens de kwekerijfase, is minder onderhoud nodig op hun uiteindelijke standplaats. Dus het is onder andere van belang dat bomen al in een vroeg stadium op de juiste wijze zijn gesnoeid, dat ze een rechte hoofdtak hebben en dat ze regelmatig zijn verplant op de boomkwekerij.

Een goede kwaliteit van het plantmateriaal voorkomt ook uitval van bomen. Uitval is niet alleen ongunstig voor de openbare ruimte. Uitval van plantgoed kan ook leiden tot extra milieubelasting, bijvoorbeeld vanwege onkruidgroei, groenrestproducten, extra teelt, transport en aanplant. Het is dan ook van belang om dit zoveel mogelijk terug te dringen.

De gemeente Westervoort verlangt van boomleveranciers dat zij zich houden aan de kwaliteitseisen voor teeltmateriaal van de Naktuinbouw (Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw). In het bijzonder dienen zij te voldoen aan het vrijwillige Naktuinbouw Plus-systeem. Dit is een kwaliteitsmerk dat, aanvullend op het Keuringsreglement Naktuinbouw, extra eisen stelt aan de bedrijfsprocessen en gezondheid van het teeltmateriaal.

In Westervoort moeten leveranciers rekening houden met de volgende eisen voor plantmateriaal:

Algemeen

- soort echt (dus geen gemengde boomsoorten);
- in goede conditie en vrij van ziekten en aantastingen;
- voorzien van een label waarop tenminste de soort, variëteit, maat, herkomst en producent staan;
- voorzien van een certificeringslabel en een plantenpaspoort.

Bovengronds

- vrij van beschadigingen;
- rechte, doorgaande, niet-vergaffelde spil (dus geen stam waaruit meerdere stammen ontstaan);
- regelmatig gegroeid (gelijkmatige scheutlengten);
- evenwichtige kroon met minimaal acht gelijkmatig verdeelde takken, waarvan tenminste vier in de bovenste helft van de kroon;
- aanwezige takken mogen niet (zichtbaar) zijn ingenomen of teruggezet;
- minimaal 1,8 meter takvrije stam, met een maximale 'stam:kroonverhouding' van 1:1;
- kroon vrij van probleemtakken zoals:
- dubbele toppen;
- beschadigde takken;
- zuigers of slecht aangehechte takken.

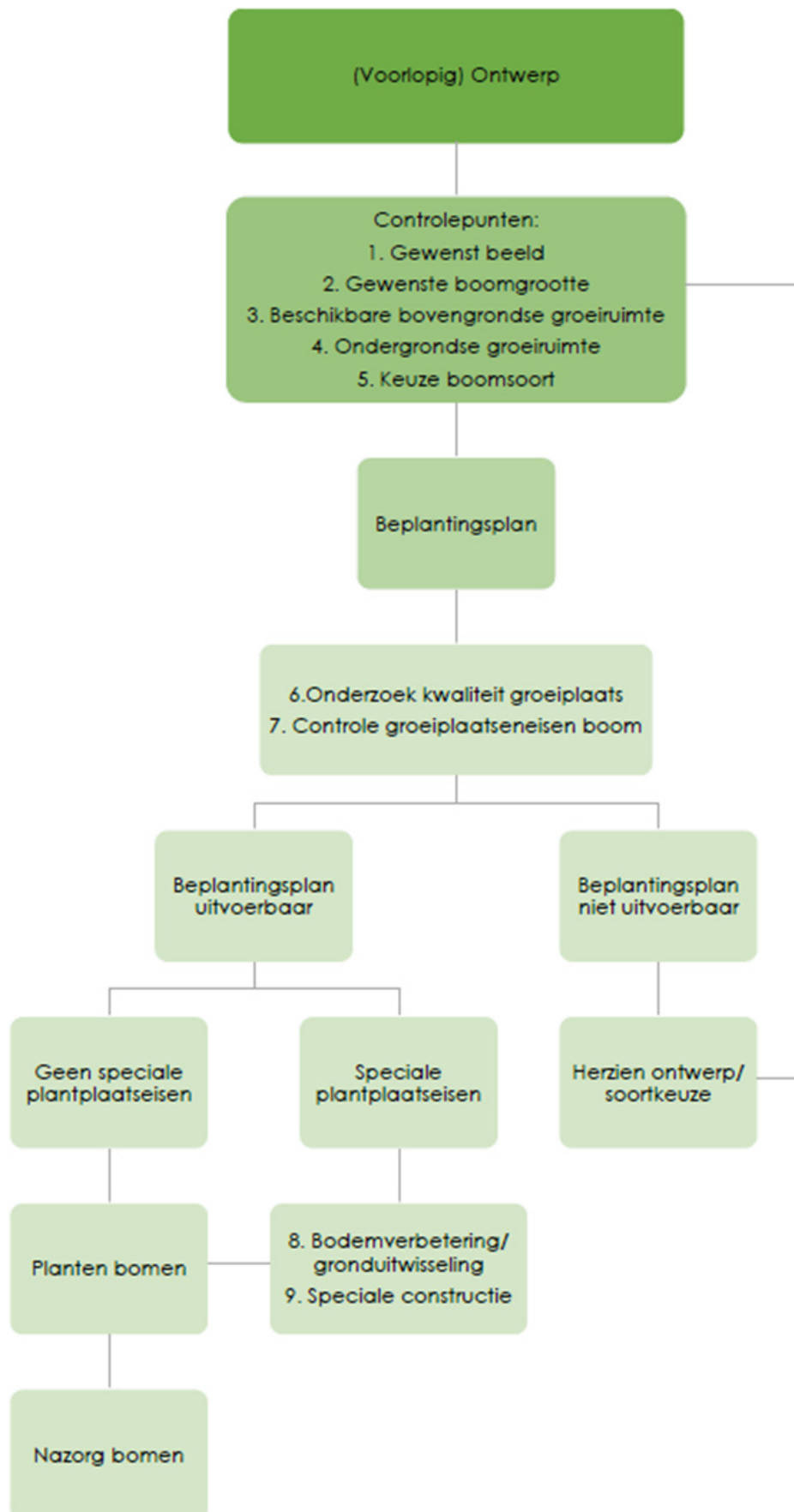
Ondergronds

- diameter van de wortelpruik / wortelkruit is minimaal vijf à zes keer de omtrek van de stam (gemeten op 1 meter boven maaiveld);
- voldoende vaak, regelmatig en recent verplant;
- rondom ontwikkelde en regelmatig vertakte hoofdwortels;
- haarwortelontwikkeling: gelijkmatig verdeeld, intensief en in goede conditie;
- hoofdwortels vrij van wurgwortels, kruisende wortels, ronddraaiende wortels of wortels met noemenswaardige knikken.

Specifieke eisen voor kruit- en containerbomen

- beschermd met container of doek met draadkorf;
- boom moet gegroeid zijn in de grond waaruit de kruit bestaat of waarmee de container is gevuld;
- wortelkruit en container moeten volledig zijn ingegroeid met wortels van de boom;
- er mag geen sprake zijn van een kunstmatig gevormde grondkruit ;
- kruiten moeten zodanig stabiel zijn dat deze bij het verwijderen van de kruitverpakking of container niet uiteen vallen;
- draadkorven om de kruit mogen niet zijn gegalvaniseerd en moeten bekleed zijn met volledig verteerbaar materiaal (uitgegloeid draad en natuurjute)
- containerbomen moeten minimaal één en maximaal twee jaar zijn gekweekt in de container waarin zij worden aangeleverd. De containers moeten zijn gevuld met een zand- of grondmengsel (geen veen of klei).

4.5 Stroomschema duurzame groeiplaats

5 Adequaaf omgaan met beheerproblemen

Schade aan bomen en hun groeiplaatsen kan voor een groot deel voorkomen worden. Maar helemaal onvermijdelijk is het niet, zoals bij ondergrondse werkzaamheden aan kabels en leidingen. Andersom zorgen bomen echter ook voor overlast. Denk bijvoorbeeld aan fietspaden die door boomwortels omhoog zijn gedrukt. Dit hoofdstuk biedt handvatten, afspraken en voorzorgsmaatregelen om adequaat met deze beheerproblemen om te gaan.

5.1 Overlast door boomwortels voorkomen

Boomwortels kunnen verhardingen zoals fiets- en voetpaden opdrukken, wat tot vervelende situaties leidt voor weggebruikers. Deze overlast kan voor een groot deel voorkomen worden door ervoor te zorgen dat er ondergronds voldoende groeiruimte is, in combinatie met de juiste hoeveelheid voedsel, lucht en vocht. Daarnaast is de boomsoortkeuze voor een locatie van groot belang. Tabel 1 in bijlage 1 laat zien in hoeverre bepaalde bomen met hun wortels schade kunnen veroorzaken aan het wegdek. Wat ook voorkomt is dat wortels in rioolbuizen groeien en een goede doorstroom in het riool belemmeren. De oplossing hiervoor zijn wortelschermen in de buizen.

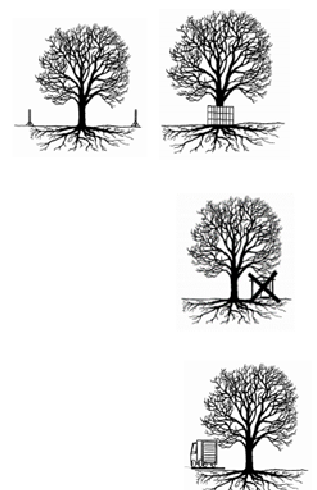
Als particulieren overlast ervaren die veroorzaakt wordt door wortels van gemeentelijke bomen, hebben zij het recht de wortels tot op de erfgrens af te hakken. Zodra zij een beroep doen op dit wortelkaprecht hoeft dit niet te worden gemeld bij de eigenaar van de boom. Voorwaarde is echter wel dat de boom als gevolg van deze actie niet dood mag gaan of een risico mag vormen. Dit pleit ervoor om gemeentelijke bomen op ruime afstand van de erfgrenzen te planten. In hoofdstuk 7 wordt hier nader op ingegaan.

5.2 Regels voor het bouwen rond bomen

Als er bouwplannen zijn in de nabijheid van bomen die op de waardevolle bomenlijst staan, of in de buurt van straat- en laanbomen of bos(park)bomen, geldt dat de bouwer naast de bouw aanvraag ook een bomen effect analyse (BEA) moet indienen. Dit om de bomen duurzaam te kunnen behouden ondanks de werkzaamheden. Als er, gerekend vanaf de horizontale kroonprojectie, binnen tien meter van de boom wordt gebouwd en de groeiplaatsomstandigheden daardoor wijzigen is de BEA verplicht.

De BEA moet zijn opgesteld volgens de normen van de Bomenstichting. De voorschriften voor de BEA zijn:

- Bescherm de stam en de wortels. Plaats voor de aanvang van de werkzaamheden vaste bouwhekken rond de boom, tenminste ter grootte van de kroonprojectie. Bescherm bij beperkte werkruimte in ieder geval de boomspiegel.
- Plaats geen bouwmaterialen en geen bouwkeet onder de boom. Voertuigen of bouwketen mogen nooit (tijdelijk) op het wortelpakket geplaatst worden. De opslag van bouwmaterialen kan eveneens zeer schadelijk zijn. Dit leidt namelijk tot beschadiging van de wortels en het verdicht de bodem, wat het afsterven van wortels tot gevolg heeft.
- Houdt bouwverkeer buiten de kroonprojectie. Met bouwmachines uit de

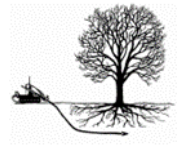

buurt van de bomen blijven. Wanneer het onvermijdelijk is dat over de boomwortels gereden moet worden: plaats rijplaten.

- Verstoor de bovengrond niet. Handhaaf de bestaande maaiveldhoogte. Binnen de kroonprojectie niets ontgraven. Ophoging alleen onder de strikte voorwaarde van voldoende beluchting van de wortels.

- Voorkom beschadiging van de wortels. Graaf nooit machinaal binnen de kroonprojectie, maar werk zoveel mogelijk handmatig. Hak nooit wortels door van meer dan vijf centimeter dik.

- Leg kabels en leidingen zorgvuldig aan. Leg kabels en leidingen niet dichterbij dan twee meter langs bomen. Pas zo mogelijk sleufloze technieken toe, dat wil zeggen: gestuurd boren onder het wortelpakket door in plaats van een sleuf graven. Maak gebruik van kabelgoten en mantelbuizen.

- Houdt de grondwaterstand gelijk. Verhoging van de grondwaterstand leidt tot wortelsterfte vanwege een zuurstoftekort. Zorg bij stijging van het grondwaterniveau voor een damwand buiten de kroonprojectie of pomp het water weg. Let bij grondwaterverlaging op uitdroging. Bij noodzakelijke bronbemaling altijd damwanden plaatsen.

- Houdt schadelijke stoffen uit de buurt van bomen. Olie, cementwater, chemische stoffen, zout, zuren of kalk mogen nooit bij bomen gegooid worden.

- Laat noodzakelijk snoeiwerk door vakkundige boomspecialisten uitvoeren. Zaag nooit zelf zomaar takken of wortels af. Alleen een deskundige kan beoordelen op welke wijze de snoei verantwoord is.

- Plaats geen dichte verharding over de wortels. Door bodemverdichting ontstaat onder beton en asfalt een tekort aan water en lucht, waardoor wortels afsterven.

Het Norminstituut Bomen heeft ook een praktische poster gemaakt met randvoorwaarden voor bouwen rond bomen. Deze poster is als bijlage 2 opgenomen.

De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd volgens de aanbevelingen die in de BEA zijn vastgelegd. Wordt hiervan afgeweken dan volgt bij schade een taxatie volgens de richtlijnen van het NVTB, de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen. De gemeente ziet toe op de uitvoering van de werkzaamheden. De eisen ten aanzien van de te behouden bomen moeten worden opgenomen bij de bouwvoorschriften van de bouwvergunning. De BEA wordt opgenomen in alle aanvraagprocedures voor bouwwerken.

5.3 Aanpak boomschade door kabels en leidingen

Als boomwortels herhaaldelijk beschadigd raken door werkzaamheden aan kabels en leidingen, neemt de weerstand van de boom af. Met als gevolg dat wonden hierdoor eenvoudig geïnfecteerd raken. Of graafwerkzaamheden ten opzichte van bomen zorgvuldig worden uitgevoerd, valt in de praktijk dikwijls niet te controleren, omdat kabelmaatschappijen hun werkzaamheden

niet altijd melden.

Schade aan wortelstelsels door graafwerkzaamheden wordt tot een minimum beperkt door:

- In graafvergunningen de verplichting op te nemen dat binnen 4 m¹ van de boomstam uitsluitend gewerkt mag worden met sleufloze technieken;
- Nieuwe trajecten van kabels en of leidingen niet binnen 4 m¹ van de stamvoet van een boom aan te leggen;
- De regel dat buiten deze 4 m¹ geen wortels die groter zijn dan 5 cm doorsnede worden beschadigd;
- De regel dat bij onjuist handelen altijd een taxatie van de schade plaatsvindt (methode NVTB) en het schadebedrag wordt geclaimd;
- De regel dat uitsluitend in overleg met de boomdeskundige van de gemeente Westervoort kan worden afgeweken van de bovenstaande regels.

Bij vernieuwing van bestaande graafvergunningen worden deze vijf bepalingen standaard opgenomen in de contracten van aannemers die voor de gemeente Westervoort werken.

Voor de toekomst kan schade door kabels- en leidingen voorkomen worden door in reconstructie- of uitbreidingsplannen een functiescheiding op te nemen. Dit betekent dat het kabels- en leidingentracé zoveel mogelijk aan één zijde van de weg komt te liggen en de groenvoorzieningen een plek krijgen aan de andere kant.

6 Herkenning en bestrijding van ziekten en plagen

Ziekten en plagen bij bomen zijn niet alleen bedreigend voor de bomen zelf. Ze veroorzaken in bepaalde situaties ook overlast voor de omgeving en zijn soms zelfs van invloed op de volksgezondheid. Het is daarom belangrijk om te weten welke aandoeningen het meeste voorkomen en hoe hiermee wordt omgegaan in gemeente Westervoort. Dat staat in de volgende paragrafen beschreven.

6.1 Zwammen en spinselmot maken geen onderscheid

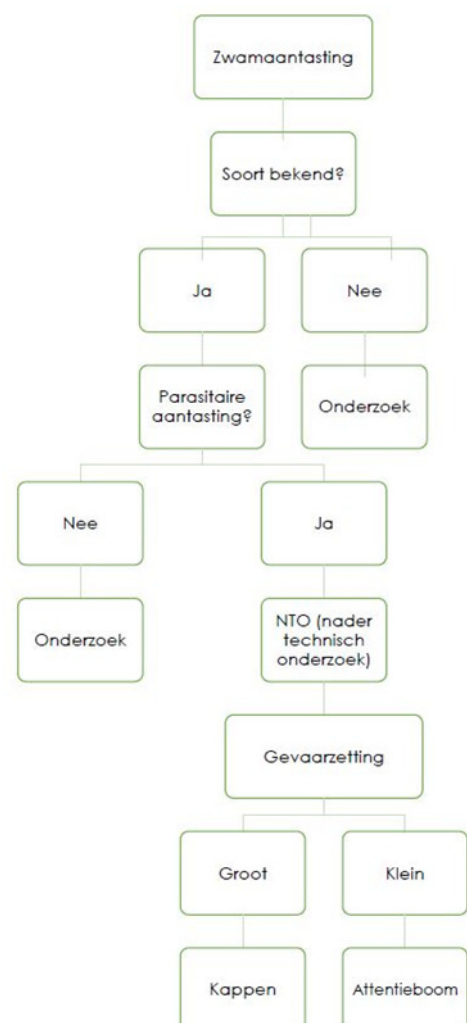
Sommige ziekten en plagen tasten allerlei soorten bomen aan, ongeacht het soort. Zwammen en spinselmot zijn wat dit betreft de meest voorkomende aandoeningen. Hierna volgt een korte beschrijving van beide.

Zwammen

Van de ruim 4.000 soorten zwammen in Nederland zijn er ongeveer honderd die bedreigend zijn voor bomen, omdat ze door hun parasitaire levenswijze (de zwam onttrekt voedingsstoffen aan de gastheer) gezonde bomen kunnen aantasten.

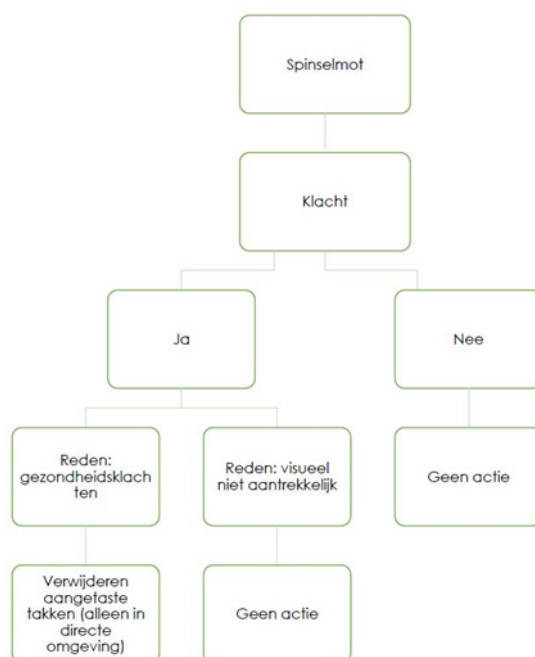
Zwammen zijn zelden de oorzaak van een aantasting, maar eerder het gevolg van een aantasting. In Westervoort gaat het vooral om soorten als de reuzenzwam, honingzwam, tonderzwam, korsthoutskoolzwam en zwavelzwam. Bomen die zijn aangetast door parasitaire zwammen worden op termijn meestal gekapt. Er komen ook situaties voor waarbij er acuut moet worden ingegrepen. Dit gebeurt als een boom instabiel is en een veiligheidsprobleem vormt.

Bij aantasting door zwammen is het van belang te bepalen om welke soort het gaat -niet alle soorten zijn schadelijk voor de boom- en in hoeverre de zwam de boom heeft aangetast. Bij een acuut risico is kappen meestal de enige mogelijkheid om gevaarlijke situaties te voorkomen.

Spinselmot

De spinselmot is berucht omdat deze in het late voorjaar in zeer korte tijd een boom of heester geheel kaalvreet en vervolgens in een taai wit spinsel hult. Vooral de meidoorn, kardinaalsmuts, wilg en vogelkers hebben hiermee te maken. Als er eenmaal spinselmot in een boom zit kan deze plaag twee tot zes weken aanhouden. Zodra de rups is verdwenen maakt de boom echter binnen een paar weken weer nieuw blad aan. Vanwege het feit dat spinselmot niet schadelijk is voor mens en boom, gaat de gemeente niet tot bestrijding over. Maar door de aanwezigheid van spinselmot neemt de vitaliteit van de bomen af.

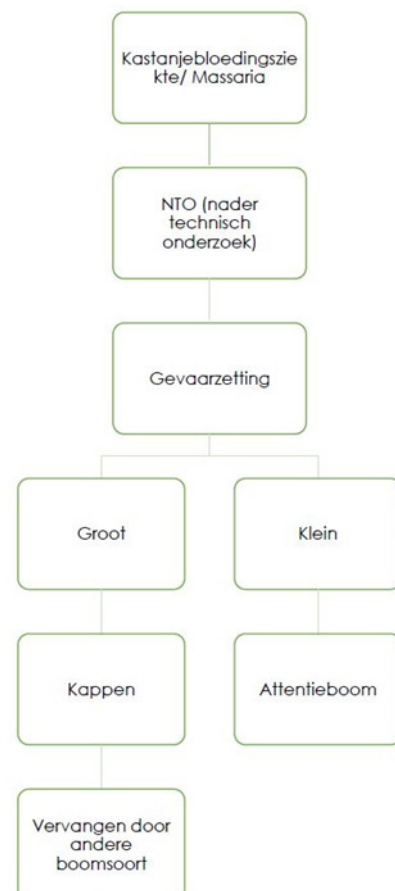

6.2 Kastanjabomen

Nog geen remedie tegen kastanjabloedingsziekte

In Westervoort heeft de kastanjabloedingsziekte al veel kastanjabomen aangetast. Er is echter nog geen remedie voor deze ziekte, die dodelijk is voor de kastanje. Zowel de witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) als de rode paardenkastanje (*Aesculus carnea*) wordt erdoor getroffen. Het lijkt erop dat de witte paardenkastanje minder vatbaar is, terwijl de rode paardenkastanje er snel door achteruit gaat. Mogelijk verdwijnt de rode paardenkastanje op termijn grotendeels uit het straatbeeld. De tamme kastanje, bekend door de eetbare vruchten, wordt niet besmet door deze ziekte.

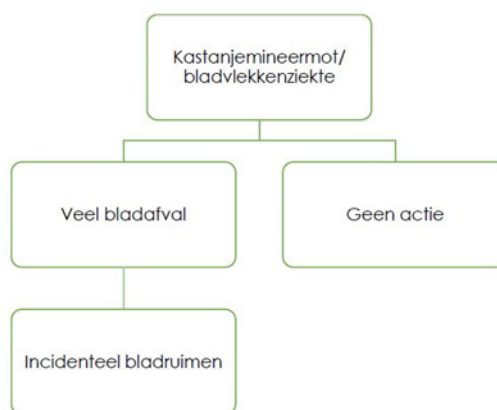
De kastanjabloedingsziekte wordt veroorzaakt door een bacterie (*Pseudomonas syringae*) die ervoor zorgt dat het voedseltransport in de boom wordt afgesloten. Het gevolg is dat bladeren en grote delen van de kroon verleppen en zelfs afsterven. Door deze verzwakking krijgen parasieten als de honingzwam of goudvliesbundelzwam toegang tot de boom en versnellen zij het aftakelingsproces. Zolang er nog geen remedie is gevonden tegen de ziekte voert de gemeente een terughoudend beleid rond de aanplant van nieuwe witte en rode paardenkastanjes. Dit betekent dat alleen op bijzondere plekken de aangetaste kastanjabomen worden vervangen door nieuwe kastanjes.

Kastanjemineermot vertraagt de groei

Een kastanjeboom is tevens vatbaar voor de kastanjemineermot. De larven van deze mot maken doorzichtige plekken in de bladeren. De bladeren verdrogen, worden bruin en vallen vroegtijdig af. Hierdoor kan de boom het groeiseizoen minder goed benutten en vertraagt de groei op termijn. Omdat de ziekte de boom niet aantast bestrijdt de gemeente de kastanjemineermot niet.

Waar veel kastanjes staan worden de kastanjebladeren in de stad incidenteel opgeruimd om verdere verspreiding van de kastanjemineermot tegen te gaan.

6.3 Platanen

Bestrijding Massaria nog niet mogelijk

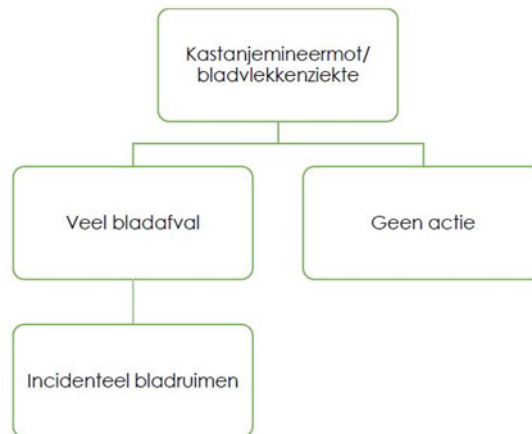
In Westervoort staan ongeveer 130 platanen, die vatbaar zijn voor de schimmelziekte Massaria. Helaas is hier nog geen geschikte bestrijdingsmethode voor gevonden. De Massariaziekte tast hun takken aan. Vooral de takken in het onderste of binnenste deel van de kroon zijn gevoelig voor deze aandoening. Na het afsterven van de takken kunnen deze door snel optredend houtrot afbreken. Platanen vanaf dertig jaar oud met zware takken zijn daarom risicovol.

Als tijdens een veiligheidsinspectie Massaria wordt geconstateerd worden de aangetaste takken afgezaagd.

Geringe schade bij bladvlekkenziekte

De bladvlekkenziekte is niet schadelijk voor platanen. Ook niet voor mens en dier. De haartjes op de bladeren zorgen bij droog en zomers weer hoogstens voor een kriebelende neus. De bladvlekkenziekte wordt veroorzaakt door een schimmel en uit zich door verdorring van jong blad. Zwaar aangetaste bladeren vallen af en hebben bruine plekken, waardoor het lijkt alsof de herfst al is ingetreden. De schade voor de plataan is gering, omdat de boom zich herstelt met het aanmaken van nieuwe bladeren.

6.4 Iepen

Preventief inenten en resistente iepsoorten

In Westervoort staan ruim 100 iepen. Deze bomen kunnen worden aangetast door iepziekte. Deze besmettelijke iepziekte is makkelijk te herkennen: de bladeren kleuren geel en bruin en verwelken. De ziekte wordt veroorzaakt door een schimmel die zich meestal verspreidt via de larve van de iepspintkever. Besmette bomen kunnen de ziekte aan gezonde iepen doorgeven via hun wortelgestel.

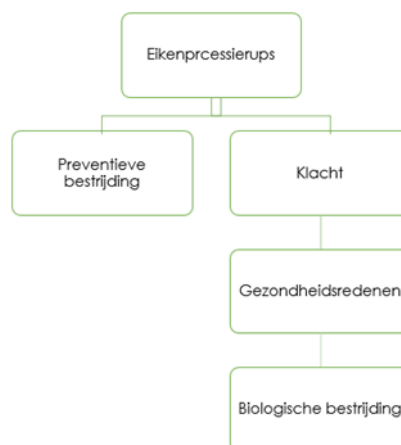
Als de iepziekte wordt geconstateerd verwijdert de gemeente de besmette bomen om verdere verspreiding van de ziekte tegen te gaan. Daarnaast is het mogelijk om iepen tegen de ziekte te beschermen door de bomen preventief in te enten. Vanwege het geringe aantal iepen in Westervoort kiest de gemeente er echter voor om geen preventieve maatregelen te treffen, maar juist alleen resistente iepensoorten te planten.

6.5 Eiken

Vroegtijdige bestrijding eikenprocessierups

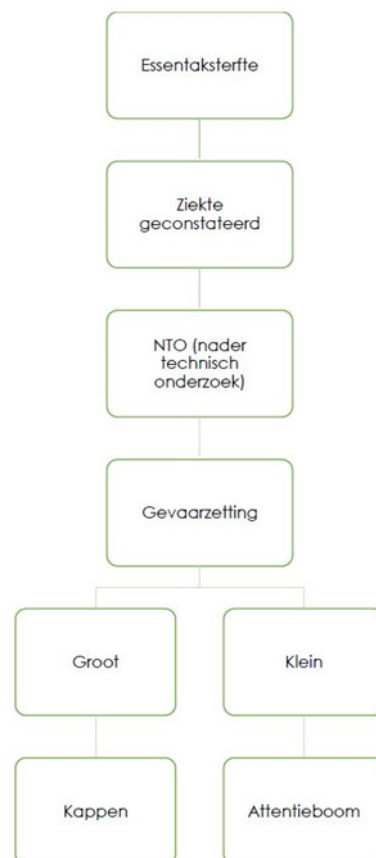
De eikenprocessierups heeft vanuit het zuiden van Nederland ook Westervoort bereikt. Jaarlijks zorgt deze rups tijdens de zomer op meerdere plekken in de stad voor overlast. De rupsen verliezen brandharen bij het vervellen, die kunnen leiden tot jeuk en soms ernstige klachten aan de ogen en luchtwegen. Omdat de eikenprocessierups de gezondheid van mensen kan schaden, bestrijdt de gemeente de rups al in een vroeg stadium met een biologisch bestrijdingsmiddel.

6.6 Essen

Geschikte methode tegen essentaksterfte ontbreekt

In 2010 dook de essentaksterfte voor het eerst op in Nederland. Deze schimmelziekte veroorzaakt afstervende takken. In het ergste geval kan de boom zelfs afsterven. Er is momenteel geen geschikte bestrijdingsmethode. Daarnaast heeft de gemeente vooralsnog geen beleid ontwikkeld rond essensterfte. Als de veiligheid in het geding komt, wordt de aangetaste boom omgezaagd.

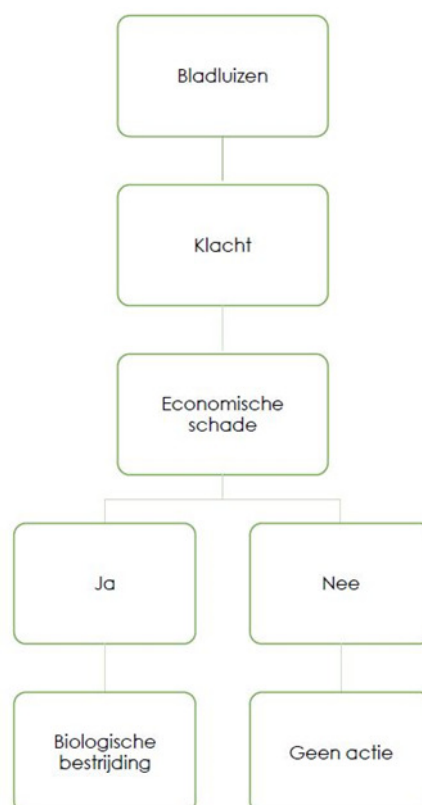

6.7 Linden

Vleugelloze lieveheersbeestjes remedie tegen lindebladluizen

Lindebomen kunnen tijdens de zomermaanden last hebben van lindebladluizen. Deze luizen scheiden een zoete, plakkerige stof af die tevens hinderlijk kan zijn voor autobezitters en omwonenden.

De bestrijding van lindebladluizen is mogelijk met vleugelloze lieveheersbeestjes. De larven van de lieveheersbeestjes worden onder aan de kroon opgehangen en eten vervolgens de luizen op. Het resultaat hiervan is wisselend, maar het feit dat de gemeente deze plaag aanpakt voorkomt klachten. Bij nieuwe aanplant waakt de gemeente er bovendien voor dat linden niet naast parkeerplaatsen komen. Daarnaast wordt er bewust voor linden gekozen die minder vatbaar zijn voor luizen, in combinatie met de meest geschikte groeiplaats.

7 De behandeling van overlast en klachten

Bomen vormen het groene hart van Westervoort. Tegelijkertijd veroorzaken bomen ook overlast voor inwoners, waarbij iedereen dit op zijn eigen manier ervaart. In dit hoofdstuk staan de meest voorkomende vormen van overlast door bomen beschreven, met daarbij het standpunt van de gemeente over de behandeling van klachten en problemen.

Veiligheid, gezondheid & hygiëne

De factoren veiligheid, gezondheid en hygiëne wegen het zwaarst bij de beoordeling van een klacht inzake overlast door bomen. Dus als de veiligheid of volksgezondheid aantoonbaar (bijvoorbeeld door een doktersverklaring) in het geding komen, worden er hoe dan ook maatregelen getroffen om de overlast te beperken.

Mede vanwege het beperkte gemeentebudget voor het onderhoud van bomen is ervoor gekozen om de prioriteit bij veiligheid en volksgezondheid te leggen. Als echter in een bepaalde situatie de onderhoudskosten structureel stijgen vanwege de overlast, is dit ook een argument om in te grijpen en een boom te vervangen of te verwijderen.

7.1 Soorten overlast

De volgende tabel bevat de meest voorkomende vormen van overlast door bomen binnen de gemeente Westervoort. Bij elke omschrijving is aangegeven of er sprake is van een risico en of de overlast structureel voorkomt.

Overlast	Risico	Overlast	Jaarlijks terugkomende overlast	Maatregelen *
Harde vruchten	Nee	Ja	Ja	Nee
Afval van bladeren en bloesems	Nee	Ja	Ja	Ja
Druipen van honingdauw	Nee	Ja	Ja	Nee
Schaduw	Nee	Ja	Ja	Ja
Gemeente bomen op particulier terrein	Nee	Ja	Ja	Ja
Risico op omwaaien of afvallende takken	Ja	Ja	Nee	Ja
Dood hout	Ja	Ja	Nee	Ja
Zachte vruchten	Nee	Ja	Ja	Ja
Allergie voor bomenstufmeel	Nee	Ja	Ja	Nee
Wortelopdruk	Ja	Ja	Nee	Ja
Stekels en gif bij speelgelegenheden	Nee	Ja	Ja	Ja
Schade door boomwortels	Ja	Ja	Nee	Ja
Eikenprocessierups	Nee	Ja	Ja	Ja

*Maatregelen in de vorm van biologische bestrijding, groeiplaatsverbetering, snoeien, dunnen en kappen.

7.2 Aanpak overlast door gemeente Westervoort

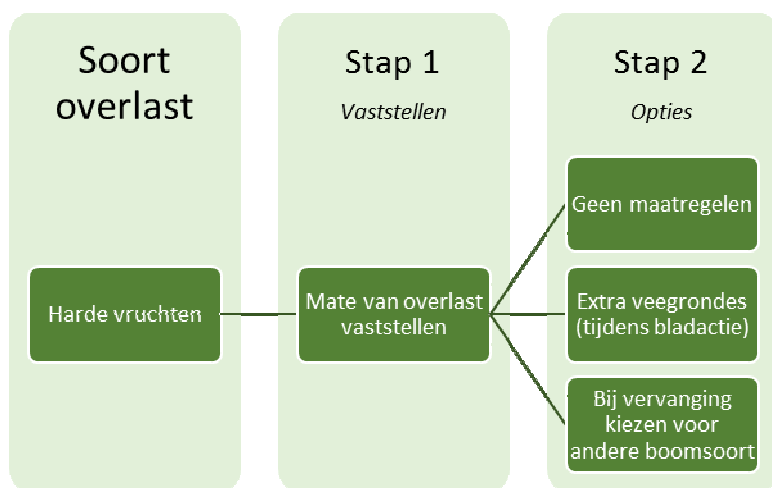
7.2.1 Harde vruchten

Wat is de overlast?

Bomen zoals de beuk, eikenboom, kastanjeboom en notebom dragen harde vruchten. Afhankelijk van de standplaats kunnen deze vruchten op het wegdek terecht komen, waarna ze kapot worden gereden. In sommige gevallen kan hierdoor slipgevaar ontstaan. De vruchten kunnen ook op voertuigen vallen en schade veroorzaken.

Standpunt gemeente

Vruchtbomen leveren een belangrijke bijdrage aan de (bio)diversiteit en worden daarom niet uitgebannen. Door reguliere en eventueel extra veeggronden worden de vruchten opgeruimd. Overlast door de val van harde vruchten is voor de gemeente geen reden om tot snoeien of kappen van een boom over te gaan.

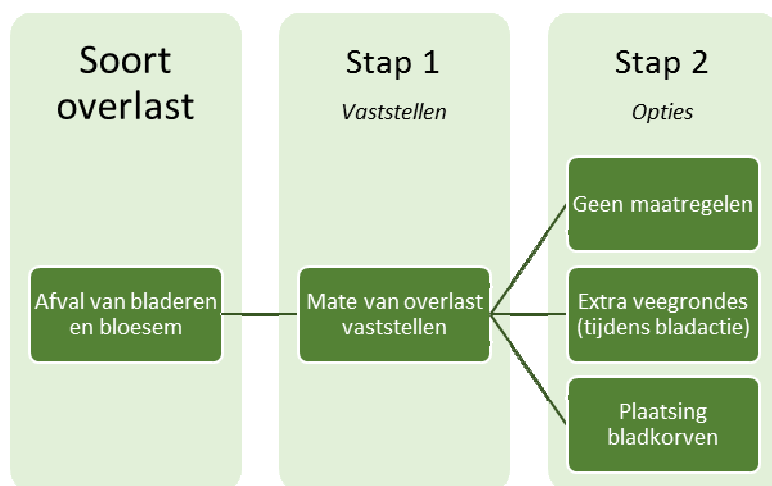
7.2.2 Afval van bladeren en bloesem

Wat is de overlast?

Bijna alle loofbomen laten in de lente hun bloesem en in de herfst hun bladeren vallen. Dit is een natuurlijk proces. Tuinen en wegen komen hierdoor echter vol met blad te liggen en er ontstaat een rommelig beeld. Daarnaast kunnen straatkolken en dakgoten verstopt raken. En bladeren kunnen door neerslag glad worden, waardoor er soms gevaarlijke situaties ontstaan.

Standpunt gemeente

Bloesem en bladval zijn niet te voorkomen. Het hoort bij het ecosysteem. Juist het blad zorgt voor extra voedingsstoffen in de bodem. Om de overlast te verminderen worden bladeren en bloesem aan het eind van het seizoen door de gemeente met behulp van veegmachines en bladblazers opgeruimd. Verder worden in de herfst en wintermaanden bladkorven geplaatst. Bewoners kunnen in deze korven hun blad kwijt waarbij de afvoer- en vervoerkosten voor rekening van de gemeente komen. Overlast door bladeren en bloesem is echter geen reden om tot het snoeien of kappen van een boom over te gaan.

7.2.3 Druipen van honingdauw (bladluis)

Wat is de overlast?

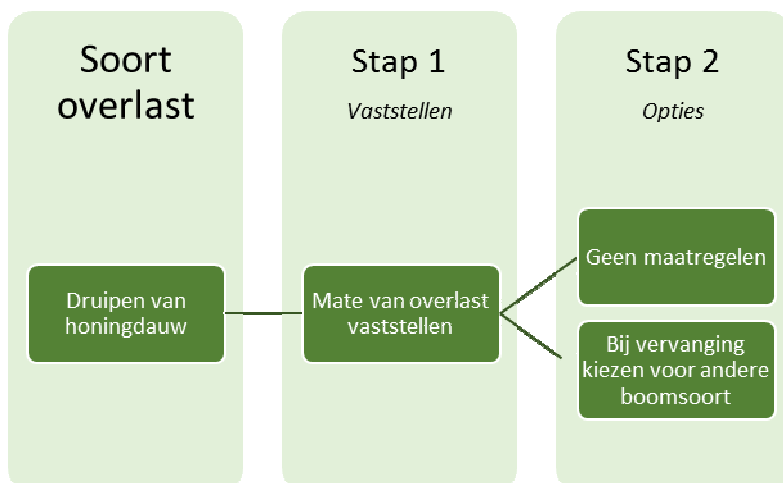
Diverse boomsoorten, vooral de bomen die bovengemiddeld veel stress ervaren, worden aangetast door bladluizen. De bladluis voedt zich met sappen uit de boombladeren. Na het opnemen van deze voedingsstoffen groeit er een kleverige vloeistof op de uitwerpselen van de luis: honingdauw. Honingdauw druipt echter op voorwerpen als auto's, banken, stoelen en sierbestrating en zorgt voor een zwarte plakkerige laag.

Standpunt gemeente

Deze aandoening wordt bestreden door lieveheersbeestjes in te zetten tegen de bladluizen en bomen te injecteren met knoflook. Beide maatregelen voorkomen niet alle overlast. Toch is het aantal klachten met betrekking tot deze vorm van overlast gedaald, omdat inwoners zien dat de gemeente de overlast serieus neemt.

Bladluis is een ecologisch proces dat invloed heeft op de natuur. Voor de gemeente vormen bomen met bladluis en het druipen van honingdauw geen redenen voor het snoeien of kappen van bomen. Want honingdauw is niet schadelijk voor de gezondheid of veiligheid van mensen. De gemeente is wel van mening dat als het noodzakelijks is om bomen te kappen die aangetast zijn door bladluis, er bomen voor in de plaats moeten komen die niet of nauwelijks gevoelig zijn voor bladluis.

Om bladluis te voorkomen bij boomsoorten die gevoelig kunnen zijn voor bladluis, is een goede groeiplaats van essentieel belang. Als er zowel onder- als bovengronds voldoende groeiruimte is vermindert dit de stress en verbetert de conditie van een boom. Hierdoor is de boom minder vatbaar voor ziekten en plagen.

7.2.4 Allergie voor bomenstuifmeel

Wat is de overlast?

Tijdens de bloeifase kunnen stuifmeel en pollen die afkomstig zijn van bomen allergische reacties veroorzaken.

Standpunt gemeente

Stuifmeel wordt door de wind over grote afstanden verplaatst. Het is een natuurlijk proces wat niet direct beïnvloed kan worden om de overlast ervan te beperken.

Tegenwoordig is er echter veel informatie beschikbaar over pollen. Zo wordt op verschillende websites en in het hoogseizoen tijdens weerberichten uitgebreid aandacht besteed aan de bloeitijd en de verspreiding van het stuifmeel.

Het is aannemelijk dat de bomen die pollen produceren in de straat een directe bron van overlast (allergie) vormen. Omdat het stuifmeel van ver komt, biedt het wegnemen van de bomen wel enige verlichting, maar lost dit de allergie niet op. Om aan te tonen dat de allergie directe en onaanvaardbare gevolgen heeft voor de gezondheid, is een doktersverklaring en/of een allergietest vereist. Op basis van deze verklaring overweegt de gemeente om de boom die overlast geeft te kappen en in plaats daarvan een boom te planten die geen stuifmeel verspreidt.

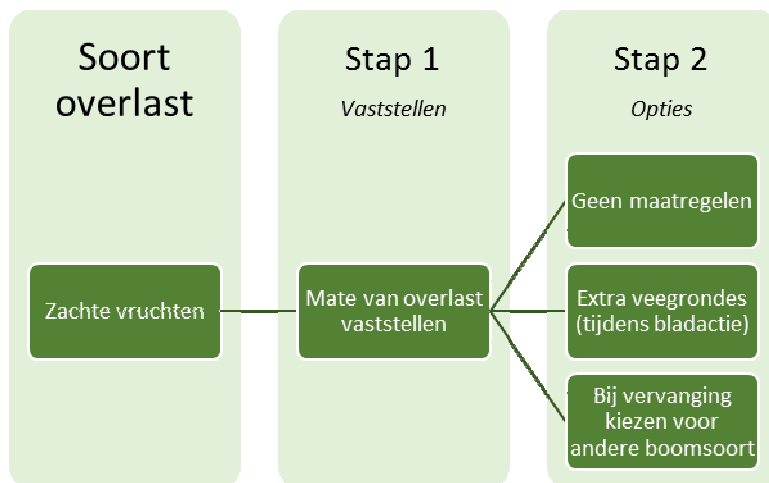
7.2.5 Zachte vruchten

Wat is de overlast?

Vruchten zoals pruimen, appels, peren en bessen, vallen aan het einde van de rijpingsperiode van de boom en kunnen overlast veroorzaken. De vruchten komen op de weg terecht waarna ze worden platgelopen of -gereden. Dit kan tot slipgevaar leiden en trekt ongedierte aan. De vruchten zijn ook uitdagend voor kinderen om mee gooien.

Standpunt gemeente

Als een boom met zachte vruchten ernstige overlast veroorzaakt, wordt de boom gekapt en indien mogelijk vervangen door een niet vruchtdragende boomsoort.

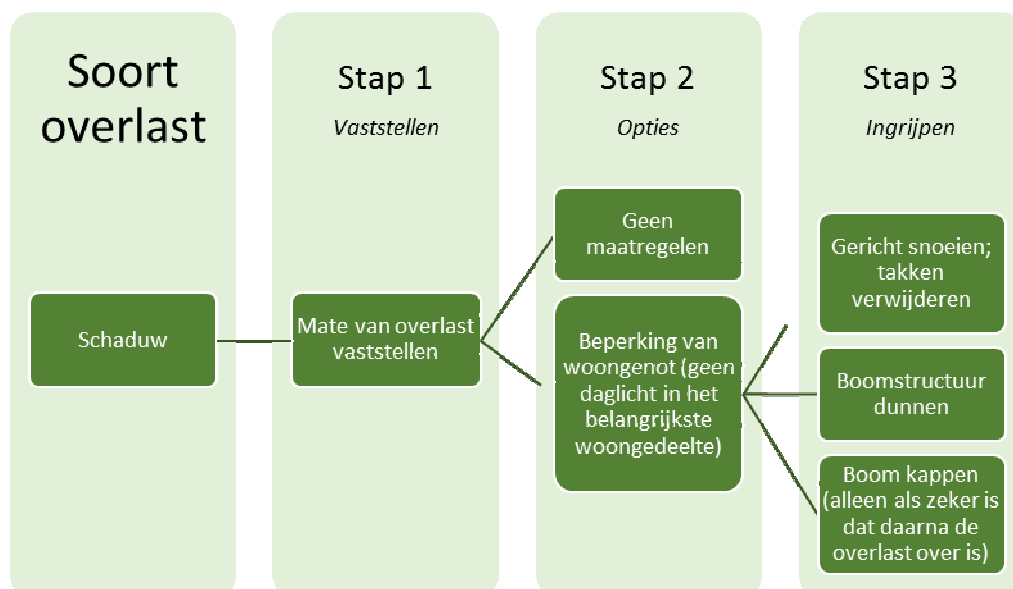
7.2.6 Schaduw

Wat is de overlast?

Bomen kunnen tijdens hun levenscyclus grote kronen ontwikkelen waardoor er sprake is van minder licht in woningen en tuinen.

Standpunt gemeente

Schaduwwerking is in principe geen reden voor het kappen of extra snoeien van bomen. Vaak staan bomen al bij het huis zodra mensen er komen wonen en kunnen de bewoners de gevolgen van tevoren inschatten. Alleen als het woongenot wordt beperkt doordat er te weinig of geen daglicht binnenkomt in de woning, treft de gemeente maatregelen om de overlast te beperken. Pas als gericht snoeien geen oplossing biedt, wordt overwogen om de boomstructuur uit te dunnen door om-en-om een boom te verwijderen, of om de boom die overlast veroorzaakt te kappen.

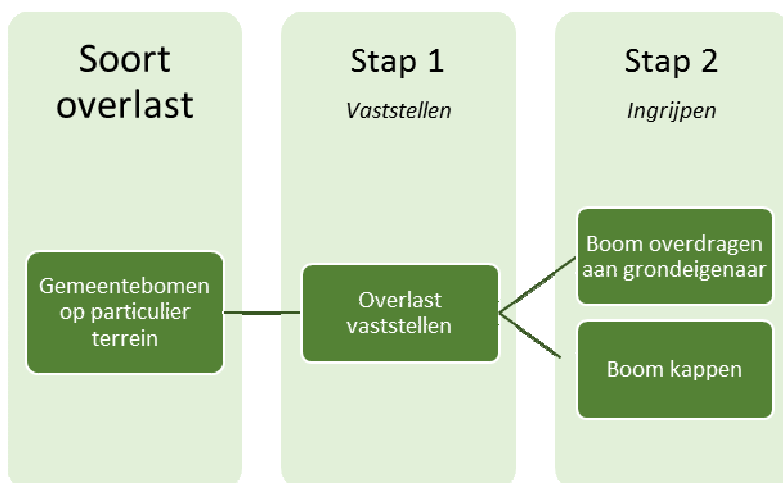
7.2.7 Gemeentebomen op particulier terrein

Wat is de overlast?

In het verleden heeft de gemeente bomen in particuliere tuinen geplant om zo toch een laan in een straat te kunnen creëren. Ook hebben inwoners grond gekocht met daarop gemeentebomen. Door deze constructies bestaat er onduidelijkheid over de verantwoordelijkheid voor bepaalde bomen. Wie moet er zorg dragen voor het onderhoud? En wie beslist over het wel of niet kappen van een boom?

Standpunt gemeente

Gemeentebomen in particuliere tuinen zijn voor de toekomst niet wenselijk en worden, indien noodzakelijk, in goed overleg met de bewoners verwijderd. Echter zijn in bepaalde situaties gemeentebomen in particuliere tuinen geplant, omdat de situatie daarom vraagt. Er is dan geen ruimte om de bomen op gemeenteground te planten. Een voorbeeld is de gemeentebomen aan de Kerkstraat. Deze staan in particuliere tuinen, omdat daar geen andere ruimte beschikbaar is. In goed overleg met de bewoners zijn deze bomen daar geplant. Daarnaast is in het bomenbeleidsplan opgenomen dat bomen niet geplant mogen worden binnen twee meter van de erfgrens.

7.2.8 Risico op omwaaien of vallende takken

Wat is de overlast?

Als inwoners geen vertrouwen hebben in het vermogen van een boom om sterke wind of storm gezond te doorstaan, ontstaat de angst voor vallende takken of voor het feit dat de boom om kan waaien.

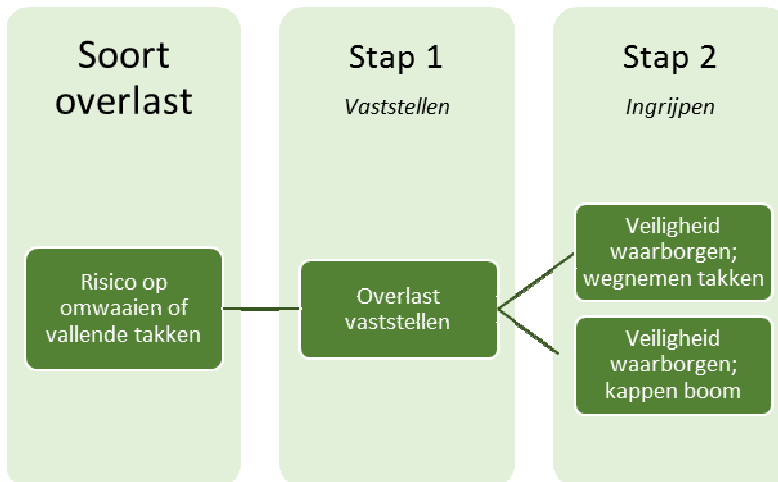
Dood hout

Als een boom extreem veel dood hout maakt, zegt dit iets over de kwaliteit van de boom. In veel gevallen is de kwaliteit dan slecht en moeten er maatregelen genomen worden. Dit geldt echter niet voor alle boomsoorten. Lindebomen en moeraseden maken bijvoorbeeld vanuit zichzelf veel dood hout. Dit komt door hun sterke, dichte kroon waarin geen of weinig licht kan vallen. Dood hout dat één tot twee centimeter dik is, vormt geen gevaar. Daarnaast verschilt het per boomsoort hoe snel dood hout uit de boom waait. Bij een berk gebeurt dit bijvoorbeeld sneller dan bij een eik.

Standpunt gemeente

De gemeente voorkomt overlast door het uitbreken van takken of omvallen van bomen grotendeels door, naast het reguliere onderhoud, regelmatig een VTA-inspectie (Visual Tree Assessment) uit te voeren. Wanneer een inwoner een melding maakt over een boom die mogelijk omvalt of over het uitbreken van takken, wordt de situatie direct ter plaatse beoordeeld. Als blijkt

dat de veiligheid in het geding komt, treft de gemeente maatregelen door de boom ingrijpend te snoeien of te kappen.

7.2.9 Wortelopdruk

Wat is de overlast?

Boomwortels kunnen het wegdek omhoog drukken, waardoor de kans ontstaat dat weggebruikers struikelen of vallen. Wortelopdruk ontstaat als boomwortels bekneld raken en de boom het benodigde vocht niet meer uit de grond kan halen. De boom is dan genoodzaakt om zijn voeding elders te zoeken en wortelt zich daarom op plekken onder het wegdek waar condens (water) aanwezig is.

Standpunt gemeente

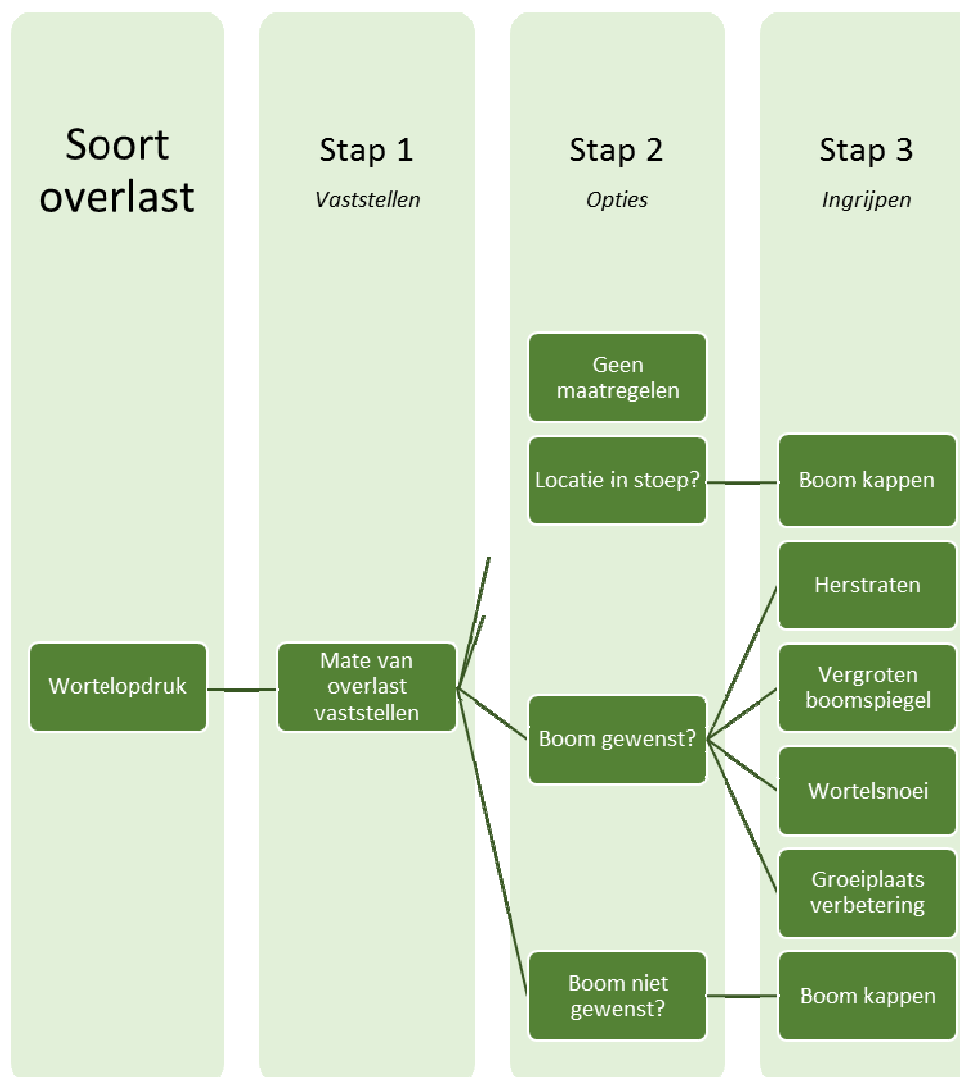
De gemeente streeft naar een veilige leefomgeving en houdt rekening met de landelijke normen (CROW) om gevaarlijke situaties te voorkomen. Het is echter nog niet mogelijk om overlast door wortelopdruk volledig te voorkomen, omdat in het verleden veel bomen in verhardingen zoals wegen en fietspaden zijn geplant.

Een belangrijk uitgangspunt in het bomenbeleidsplan is dat bomen in principe niet in verhardingen worden geplant. Dit betekent dat in de toekomst problemen met wortelopdruk nog in beperkte mate voorkomen. Voor de bestaande bomen geldt dat de prioriteit ligt bij bomen die (midden) in een voetpad staan en daardoor voor overlast zorgen. Bijvoorbeeld voor mensen in een rolstoel of met kinderwagens. Deze bomen worden gekapt en indien mogelijk herplant in de directe omgeving. Voor bomen die op andere locaties overlast veroorzaken, wordt bij herinrichtingen en reconstructies van straten een oplossing gezocht.

Als er bij de gemeente een melding binnenkomt over wortelopdruk, wordt de situatie ter plekke onderzocht. Mocht blijken dat de veiligheid in het geding komt, wordt er actie ondernomen. In de meeste gevallen geldt dat dan het straatwerk wordt aangepast. Bij wortelopdruk rond de stam wordt, indien mogelijk, de boomspiegel vergroot. In het uiterste geval kiest de gemeente ervoor om wortels te snoeien. Hierbij is het belangrijk om eerst te onderzoeken of dit geen stabiliteitswortels zijn en of de wortels niet dikker zijn dan Ø 10cm. Als de conditie van de boom niet bestand is tegen de noodzakelijke werkzaamheden, wordt overwogen om de boom te kappen.

Een relatief dure oplossing voor overlast door wortelopdruk is het verbeteren van de groeiplaats. Zo kan met behulp van speciale apparatuur de grond worden vervangen voor vruchtbare grond, waardoor bomen niet langer vocht zoeken onder het wegdek. Er kunnen ook groei-injecties in de bodem worden gegeven, zodat de boom weer naar beneden gaat wortelen. Het voordeel

hiervan is dat storende lagen in de grond verdwijnen.

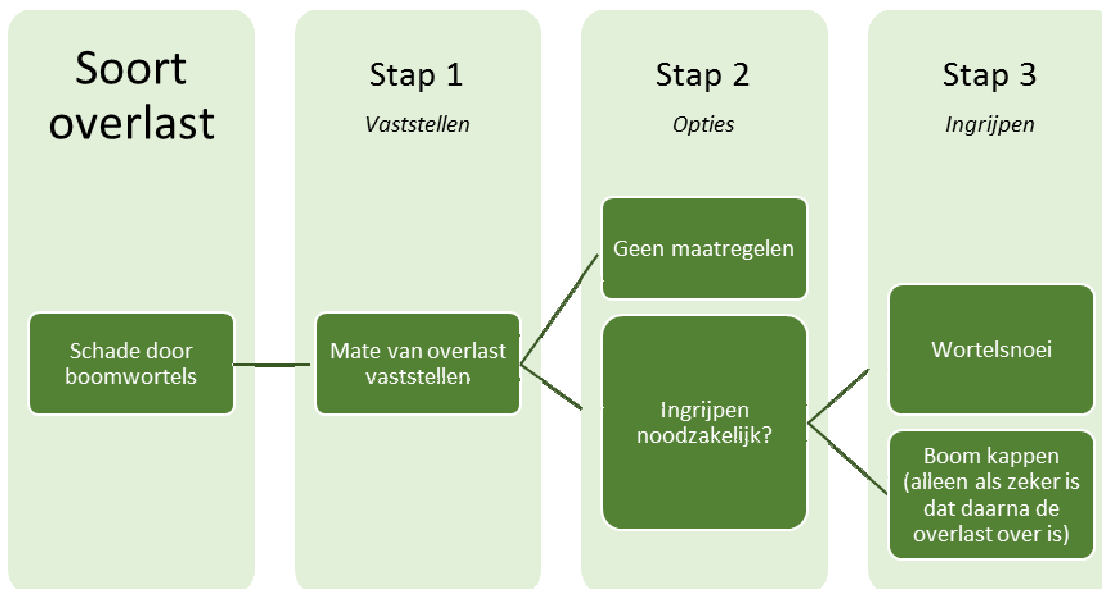
7.2.10 Boomwortels in funderingen

Wat is de overlast?

Boomwortels kunnen funderingen van bouwwerken beschadigen. De wortels van de Robinia zijn bijvoorbeeld zeer krachtig en altijd op zoek naar water. Als ze dit vinden onder een woning, bijvoorbeeld in de afvoer van het riool, kan er grote schade ontstaan.

Standpunt gemeente

In eerste instantie wordt onderzocht of dit probleem op te lossen valt door middel van reguliere onderhoudsmaatregelen (snoeien), zodat de boom niet beschadigd raakt. Pas in het uiterste geval wordt overgegaan tot het kappen van de boom.

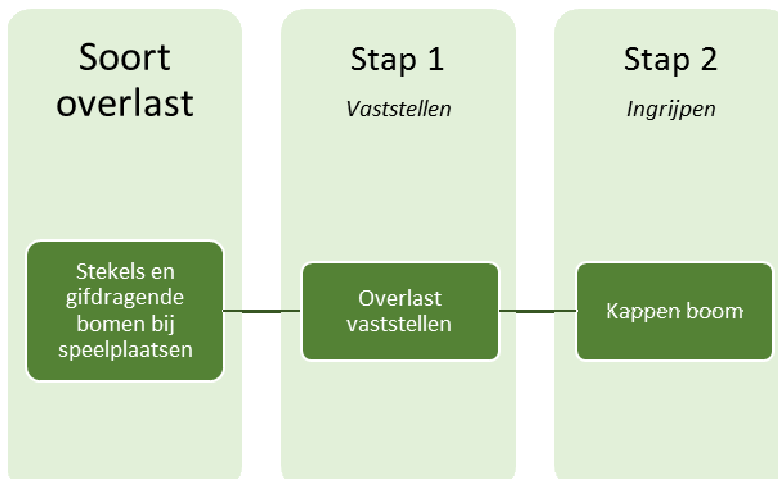
7.2.11 Gifdragende bomen bij speelgelegenheden

Wat is de overlast?

Kinderen kunnen in aanraking komen met giftige vruchten, bladeren en bessen. Gifdragende boomsoorten zijn onder andere de Laburnum anagyriodes en de Prunus serotina.

Standpunt gemeente

De gezondheid van kinderen mag niet in het geding komen door gifdragende bomen. Als op dit gebied gevaar dreigt bij speelgelegenheden, worden de bomen gekapt.

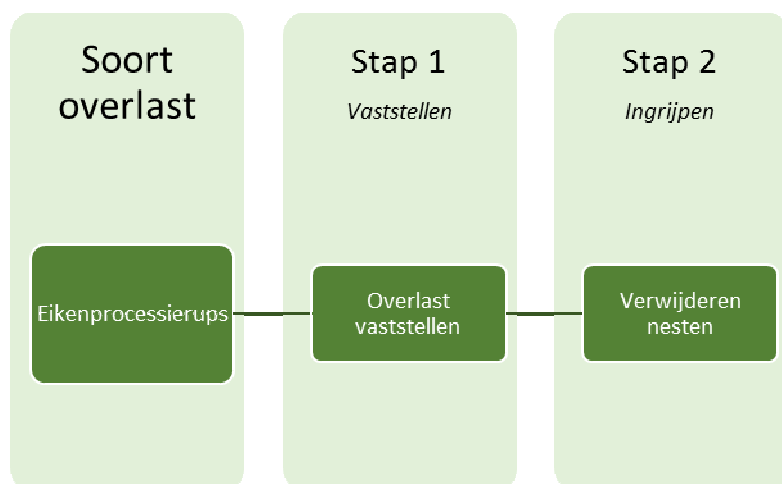
7.2.12 Eikenprocessierups

Wat is de overlast?

In het late voorjaar kunnen de brandhaartjes van de eikenprocessierups (sterke) allergische reacties zoals huidirritaties en ademhalingsproblemen veroorzaken.

Standpunt gemeente

De gemeente pakt de overlast door de eikenprocessierups aan door in het voorjaar de eiken in te spuiten met een biologisch bestrijdingsmiddel. Daarnaast worden in bepaalde situaties ook de nesten van de rups verwijderd door deze weg te branden en te zuigen.

Hoofdstuk 8 Financiële paragraaf

Voor het regulier beheer en onderhoud van de gemeentelijke bomen in Westervoort is jaarlijks een bedrag nodig van € 86.641. Dit bedrag is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Regulier

Maatregelen	Jaarlijks aantal		Prijs per eenheid		Totale kosten
Visuele boominspectie (1 keer per 3 jaar)	1.969	€	1,50	€	2.953,50
Verhoogde iriscobomen inspectie (jaarlijks)	177	€	2,50	€	442,50
Nader technisch onderzoek 2%	40	€	150,00	€	6.000,
Begeleidingssnoei (1 keer per 3 jaar)	590	€	10,00	€	5.900,
Onderhoudssnoei (1 keer per 3 jaar)	1.358	€	27,50	€	37.345
Verzorging (watergeven, bemesting, beluchten, etc.)	300	€	12,50	€	3.750,
Verhelpen klachten en meldingen (incidenteel snoeien)	30	€	75,00	€	2.250,
Bestrijding ziekten en plagen				€	10.000,
Inboet en vervanging ca. 1%	60	€	300,00	€	18.000,
Totale kosten op jaarbasis				€	86.641

Het is mogelijk om de snoeiachterstanden tijdens de komende drie jaar weg te werken. Er zijn echter ook beheerproblemen gesignaleerd. De aanpak daarvan kan niet vanuit het reguliere onder-

Eenmalige werkzaamheden (in vijf jaar)

Maatregelen	Totaal	Prijs per eenheid	Totale kosten
Vervangen boom op andere locatie, incl. groeiplaatsverbetering	240	€ 500	€ 120.000
Vervangen boom, incl. groeiplaatsverbetering	59	€ 500	€ 29.500
Vergroten/verbeteren groeiplaats	88	€ 300	€ 26.400
Dunnen bomen	463	€ 170	€ 78.710
Totale extra investering			€ 254.610

houdsbudget gefinancierd worden.

In een periode van vijf jaar kunnen de belangrijkste knelpunten tot een acceptabel niveau worden teruggebracht (zie onderstaande tabel). Dit vergt jaarlijks een extra investering van € 50.922. Toch blijven hiermee de totale beheerkosten (€ 31,00 per boom) ruim onder het landelijk gemiddelde van € 37,50 per boom per jaar.

Resumé:

1. Op dit moment bedraagt het beschikbare budget voor boomonderhoud € 51.000 op jaarbasis. Om het bomenbestand goed op orde te houden is jaarlijks een bedrag nodig van € 86.641.
2. Voor het oplossen van de beheerproblemen is een totaalbedrag nodig van € 255.000,00, verdeeld over vijf jaar. Jaarlijks is dan voor dit onderdeel € 50.922 extra nodig.

Conclusie

Het nieuwe kapbeleid op basis van de "Groene Kaart" zorgt voor een lastenverlichting voor de inwoners van Westervoort. Met de introductie van het Groene Kaart model zijn alleen vooraf aangewezen bomen vergunningsplichtig. De gemeente heeft zoals aangegeven in dit rapport enkele bomen een extra status gegeven. Een status als, waardevol of monumentaal maar ook de bomen langs de doorgaande wegen zijn opgenomen op de kaart. Het is dus nu direct inzichtelijk waar de belangrijke bomen en boomstructuren van de gemeente Westervoort liggen.

Het groenbeleid in Westervoort is gericht op duurzaamheid. Dit boombeheerplan sluit zich daar naadloos bij aan. De komende jaren wordt bij het beheer van de bomen daar verder invulling aangegeven door te sturen op kwaliteit. Dat betekent dat er wordt gestreefd naar een gevarieerd bomenbestand met voldoende groeiruimte. Ingrijpende maatregelen zoals het kappen van bomen is hierbij onvermijdelijk.

Westervoort beschikt over het algemeen over een gezond bomenbestand met beperkte risico's. De essenbomen vormen wel een aandachtspunt. Vanwege de essentaksterfte zal deze boomsoort op termijn vervangen moeten worden. Extra investeringen zijn daarom noodzakelijk om tot een duurzaam bomenbestand te komen.

Bijlagen

- Bijlage 1 Bomen met wortelopdruk
- Bijlage 2 Model - bomenverordening
- Bijlage 3 Groene Kaart A0

Bijlage 1 Bomen met wortelopdruk

Geslacht / soort	Nederlandse naam	Schade wegdek	Wortelsysteem	Wortelopslag
<i>Acer campestre</i>	Velsesdoorn	soms	vrij vlak	nee
<i>Acer cappadocicum</i>	Esdoorn	regelmatig		
<i>Acer platanoides</i>	Noorse esdoorn	regelmatig	vrij vlak	nee
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Gewone esdoorn	soms	halfdiep	nee
<i>Acer saccharinum</i>	Zilveresdoorn	vaak	zeer vlak	nee
<i>Aesculus carnea</i>	Rode paardekastanje	vaak	vrij vlak	nee
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Witte paardekastanje	vaak	vrij vlak - diep	nee
<i>Ailanthus altissima</i>	Hemelboom	vaak	vlak	ja
<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els	soms	vlak-diep	nee
<i>Alnus incana</i>	Witte els	regelmatig	vlak-diep	ja
<i>Alnus spaethii</i>	Els	regelmatig	vlak-diep	nee
<i>Betula ermanii</i>	Berk	soms		nee
<i>Betula papyrifera</i>	Papierberk	regelmatig	vlak	nee
<i>Betula pendula</i>	Gewone berk	vaak	zeer vlak	nee
<i>Betula utilis</i>	Witte berk	regelmatig	vlak	nee
<i>Carpinus betulus</i>	Haagbeuk	soms	vrij vlak	nee
<i>Castanea sativa</i>	Tamme kastanje	soms	diep	nee
<i>Catalpa bignonioides</i>	Trompetboom	soms	vrij vlak	nee
<i>Cercidiphyllum japonicum</i>	Katzuraboom	regelmatig	vrij vlak	nee
<i>Cornus kousa</i>	Kornoelje	soms	vrij vlak	nee
<i>Crataegus laevigata</i>	Tweestijlige meidoorn	soms	(half)diep	nee
<i>Crataegus lavalleyi</i>	Meidoorn	soms	(half)diep	nee
<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn	soms	(half)diep	nee
<i>Fagus sylvatica</i>	Gewone beuk	soms	vrij vlak - diep	nee
<i>Fraxinus excelsior</i>	Gewone es	regelmatig	vlak-diep	nee
<i>Gleditsia triacanthos</i>	Valse Christusdoorn	soms	vlak-diep	nee
<i>Hippocarya rhamnoides</i>	Duindoorn	zeer vaak	vlak-diep	veel
<i>Juglans regia</i>	Gewone walnoot	soms	diep	nee
<i>Koelreuteria paniculata</i>	Chinees vernisboom	soms	vlak	nee
<i>Metasequoia glyptostroboides</i>	Watercypres	vaak	vlak	
<i>Morus alba</i>	Moerbe	soms		
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den	vaak	diep	nee
<i>Platanus acerifolia</i>	Oosterse platan	vaak	vlak-diep	nee
<i>Populus alba</i>	Witte abeel	zeer vaak	vlak	veel
<i>Populus balsamifera</i>	Balsempopulier	zeer vaak	vlak	veel
<i>Populus berolinensis</i>	Syberische balsempopulier	zeer vaak	vlak	veel
<i>Populus canadensis</i>	Gewone populier	zeer vaak	vlak-diep	ja
<i>Populus canescens</i>	Grauwe abeel	zeer vaak	vlak	veel
<i>Populus nigra</i>	Zwarte populier	zeer vaak	vlak	veel
<i>Populus simonii</i>	Chinees balsempopulier	zeer vaak	vlak-diep	nee
<i>Populus tremula</i>	Ratelpopulier	zeer vaak	vlak-half diep	veel
<i>Prunus avium</i>	Zoete kers	soms	vrij vlak	ja
<i>Prunus serrulata</i>	Japanse sierkers	soms		

Geslacht / soort	Nederlandse naam	Schade weg-dek	Wortelsys-teem	Wortelop-slag
<i>Pterocarya fraxinifolia</i>	Gewone vleugelnoot	vaak	vlak-diep	veel
<i>Pyrus calleryana</i>	Sierpeer	soms	diep	ja
<i>Quercus cerris</i>	Moseik	soms	vrij vlak-diep	nee
<i>Quercus macranthera</i>	Perzische eik	soms	diep	nee
<i>Quercus palustris</i>	Moerasedik	regelmatig	vlak-diep	nee
<i>Quercus patraea</i>	Wintereik	soms	vlak-diep	nee
<i>Quercus pontica</i>	Pontische eik	soms	vlak-diep	nee
<i>Quercus robur</i>	Zomereik	soms	vlak-diep	nee
<i>Quercus rubra</i>	Amerikaanse eik	regelmatig	vlak-half diep	nee
<i>Quercus turneri</i>	Steeneik	soms	diep	nee
<i>Rhus typhina</i>	Fluweelboom	regelmatig	vlak	ja
<i>Robinia pseudoacacia</i>	Gewone acacia	zeer vaak	vlak	veel
<i>Salix alba</i>	Gewone wilg	vaak	vlak-diep	nee
<i>Salix sepulcralis</i>	Treurwilg	vaak	vlak	nee
<i>Sophora japonica</i>	Honingboom	regelmatig	vlak-diep	nee
<i>Sorbus arnoldiana</i>	Lijsterbes	soms		
<i>Sorbus aucuparia</i>	Gewone lijsterbes	regelmatig	vrij vlak-diep	ja
<i>Sorbus intermedia</i>	Zweedse meelbes	soms	vrij vlak - diep	nee
<i>Sorbus thuringiaca</i>	Lijsterbes	soms		
<i>Taxodium distichum</i>	Moerascypres	vaak	vlak	ja
<i>Tilia cordata</i>	Kleinbladige linde	vaak	vlak-diep	ja
<i>Tilia europaea</i>	Gewone linde	vaak	vlak-diep	ja
<i>Tilia tomentosa</i>	Zilverlinde	vaak	vlak-diep	ja
<i>Ulmus capinifolia</i>	Veldiep	vaak		veel
<i>Ulmus 'Dodens'</i>	Iep	regelmatig		
<i>Ulmus glabra</i>	Ruwe iep	regelmatig	vlak-diep	ja
<i>Ulmus hollandica</i>	Iep	vaak		
<i>Ulmus laevis</i>	Fladderiep	soms	diep	veel

Bijlage 2 Model - Bomenverordening

Concept BOMENVERORDENING 2014 Gemeente Westervoort

ARTIKEL 1: Begripsomschrijvingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- a. boom: een houtig opgaand gewas zowel levend als afgestorven met een stamomtrek van minimaal 45 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. In geval van meerstammigheid geldt de dwarsdoorsnede van de dikste stam. In afwijking van deze minimale dwarsdoorsnede geldt geen minimale dwarsdoorsnede bij toepasbaarheid van artikelen 8, 9 en 11, 12 en 13 van deze verordening.
- b. houtopstand: één of meer bomen of boomvormers, of andere houtachtige gewassen, mogelijk onderdeel uitmakend van een bomenstructuur.
- c. bomenstructuur: lijnvormige beplanting van houtopstanden die een functioneel geheel vormt en die op de Groene Kaart is opgenomen.
- d. bospercelen: vlakvormige percelen met beplanting van houtopstanden die op de Groene Kaart zijn opgenomen.
- e. waardevolle boom: solitaire boom, of in groepsverband, die voldoet aan de gemeentelijke criteria voor waardevolle boom.
- f. monumentale boom: solitaire boom, of in groepsverband, die is opgenomen in het landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting, of die voldoet aan de gemeentelijke criteria voor monumentale boom.
- g. beschermde houtopstand: een houtopstand die is vastgelegd op de Groene Kaart.
- h. Groene Kaart: topografische kaart met daarop aangegeven bomenstructuren, bospercelen, waardevolle bomen en monumentale bomen, met bijbehorend register.
- i. vellen: rooien; kappen; verplanten; het snoeien van meer dan 20% van de kroon of het wortelgestel, met inbegrip van kandelaberen; het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood, de ernstige beschadiging of ernstige ontsiering van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben.
- j. dunning: een velling uitsluitend bedoeld als verzorgingsmaatregel ter bevordering van groei van overblijvende houtopstand.
- k. boomwaarde: de monetaire waarde van een boom zoals getaxeerd volgens de meest recente richtlijnen van Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen.

- l. Bomen Effect Analyse: een standaard beoordeling van de gevolgen van voorgenomen bouw of aanleg voor een boom, op basis van landelijke richtlijnen van de Bomenstichting.
- m. bevoegd gezag: bevoegd gezag als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

ARTIKEL 2: Groene Kaart

1. Burgemeester en wethouders stellen een Groene Kaart met beschermde houtopstand vast. De kaart met bijbehorend register wordt indien noodzakelijk iedere 5 jaar herzien. De kaart en het bijbehorend register bevatten een samenhangend geheel van de volgende houtopstanden:
 - a. bomenstructuren;
 - b. bomen uit het landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting;
 - c. lokale monumentale en waardevolle bomen.
2. De eigenaar van een beschermde houtopstand is verplicht het bevoegd gezag onmiddellijk schriftelijk mededeling te doen van:
 - a. het geheel of gedeeltelijk tenietgaan van een beschermde houtopstand, anders dan door velling op grond van een verleende ontheffing;
 - b. de dreiging dat de beschermde houtopstand geheel of gedeeltelijk teniet kan gaan.

ARTIKEL 3: Kapverbod

1. Het is verboden beschermde houtopstand te vellen of te doen vellen.
2. Het bevoegd gezag kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid gestelde verbod.
3. Het in het eerste lid bedoelde verbod behoudens ontheffing geldt eveneens voor houtopstand die is aangelegd op basis van een herplant- en instandhoudingsplicht op grond van de artikelen 8 en 9 van deze verordening.
4. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt verder niet voor:
 - a. een beschermde houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektenwet of krachtens een aanschrijving van Burgemeester en wethouders, zulks onverminderd het bepaalde in de artikelen 8 en 9 van deze verordening;
 - b. het periodiek vellen van hakhout ter uitvoering van het reguliere onderhoud;
 - c. het periodiek knotten of kandelabereren als noodzakelijke beheermaatregel bij knotbomen, gekandelaberde bomen of leibomen ter uitvoering van het reguliere onderhoud;
 - d. het dunnen van de houtopstand, met het doel de overblijvende houtopstand te bevoordelen;
 - e. het snoeien van bomen met achterstallig onderhoud waarbij meer dan 20% moet worden gesnoeid, op aanwijzen van een bomendeskundige;
 - f. voor berken, naaldbomen en coniferen, voor zover deze soorten geen deel uitmaken van de Groene Kaart.

5. Het bevoegd gezag kan indien een houtopstand direct gevaar oplevert die noodkap noodzakelijk maakt, besluiten dat de omgevingsvergunning voor het vellen, direct na de bekendmaking van het besluit in werking treedt.

ARTIKEL 4: Criteria

1. Het bevoegd gezag kan de ontheffing om te vellen weigeren dan wel onder voorschriften verlenen.
2. Een ontheffing voor het vellen van een beschermde houtopstand kan, mits alternatieven voor behoud uitputtend zijn onderzocht, slechts bij uitzondering worden verleend:
 - a. indien naar boomdeskundige maatstaven instandhouding niet langer verantwoord is ter voorkoming van letsel of schade of;
 - b. indien sprake is van een monumentale boom, een zwaarwegend algemeen maatschappelijk belang opweegt tegen duurzaam behoud van de beschermde houtopstand of;
 - c. indien sprake is van een waardevolle boom, een algemeen maatschappelijk belang opweegt tegen duurzaam behoud van de beschermde houtopstand of;
 - d. indien sprake is van een boom uit bomenstructuur of van een boom uit bosperceel op de Liniedijk, een maatschappelijk belang of een duurzaam individueel belang opweegt tegen duurzaam behoud van de beschermde houtopstand.
 - e. indien sprake is van een houtopstand die is aangelegd op grond van artikel 8 of 9, hetzelfde belang aanwezig is dat ontheffing van het kapverbod zou geven bij de oorspronkelijke houtopstand.

ARTIKEL 5: Aanvraag

1. De ontheffing moet schriftelijk en gemotiveerd worden aangevraagd, door of namens dan wel met toestemming van degene, die krachtens zakelijk recht of door degene die krachtens publiekrechtelijke bevoegdheid gerechtigd is over de beschermde houtopstand te beschikken, onder overlegging van een overzicht van de overige vergunningen, ontheffingen of toestemmingen die nodig zijn voor de realisatie van een project.

ARTIKEL 6: Intrekking of wijziging

De ontheffing of vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd:

- a. indien onjuiste of onvolledige gegevens ter verkrijging van ontheffing of vergunning zijn verstrekt;
- b. indien na het verlenen van ontheffing of vergunning, op grond van verandering van inzichten of omstandigheden opgetreden na verlening, wijziging of intrekking noodzakelijk is vanwege het belang of de belangen ter bescherming waarvan ontheffing of vergunning is vereist;
- c. indien beperkingen die aan de ontheffing of vergunning zijn gesteld zijn of worden vervuld;
- d. indien van de ontheffing of vergunning geen gebruik wordt gemaakt binnen een daarin gestelde termijn of indien deze termijn ontbreekt, binnen een redelijke termijn.

ARTIKEL 7: Beperking geldigheidsduur

1. De ontheffing tot vellen als bedoeld in deze verordening vervalt indien daarvan niet binnen maximaal één jaar na het onherroepelijk zijn van de omgevingsvergunning gebruik is gemaakt, tenzij een langere termijn noodzakelijk is vanwege de voorzienbare langere uitvoeringstermijn van een project.
2. In het geval het een ontheffing voor het vellen van meer dan één beschermde boom betreft, is de omgevingsvergunning voor alle beschermde bomen slechts één jaar geldig, ook als in fasen geveld wordt of één of enkele beschermde bomen al geveld zijn, behoudens de in het eerste lid gestelde bevoegdheid tot het voorschrijven van een langere termijn.

ARTIKEL 8: Bijzondere voorschriften

1. Tot de aan de omgevingsvergunning te verbinden voorschriften kan behoren het voorschrift dat binnen een bepaalde termijn en overeenkomstig de door bevoegd gezag te geven aanwijzingen moet worden herplant.
2. Indien niet ter plaatse kan worden herplant, kan tot de aan een omgevingsvergunning tot vellen te verbinden voorschriften behoren het voorschrift dat een geldelijke bijdrage gestort dient te worden in de gemeentelijke voorziening 'Groot onderhoud groen'.
3. In het voorschrift als bedoeld in het eerste lid wordt telkens bepaald binnen welke termijn na de herplant en op welke wijze niet aangeslagen herplant moet worden vervangen.
4. Tot aan de omgevingsvergunning tot vellen te verbinden voorschriften kan het voorschrift behoren dat pas tot vellen van de beschermde houtopstand op en bij bouw- en aanlegwerken of andere ruimtelijke herinrichting of reconstructie mag worden overgegaan indien andere ontheffingen, vergunningen, toestemmingen of ruimtelijke ordenings-procedures onherroepelijk geworden zijn en de feitelijke en financiële voortgang van de werken voldoende gewaarborgd is.

ARTIKEL 9: Herplant-/instandhoudingsplicht

1. Indien een beschermde houtopstand waarop het verbod tot vellen van toepassing is, zonder ontheffing van het bevoegd gezag is geveld, dan wel op andere wijze teniet is gegaan, kan het bevoegd gezag aan de zakelijk gerechtigde tot de grond waarop zich de beschermde houtopstand bevond dan wel aan degene die uit andere hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen te herplanten overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn.
2. Indien niet ter plaatse kan worden herplant wordt een financiële bijdrage gestort in de gemeentelijke voorziening 'Groot onderhoud groen'.
3. De verplichtingen en voorschriften van dit artikel 9 kunnen gelden voor bomen kleiner dan de in artikel 1 van deze verordening genoemde minimummaat.
4. Wordt een verplichting als bedoeld in het eerste lid opgelegd, dan kan daarbij tevens worden bepaald binnen welke termijn na herplant en op welke wijze niet aangeslagen herplant moet worden vervangen

5. Indien een beschermde houtopstand waarop het verbod tot vellen van toepassing is in het voortbestaan ernstig wordt bedreigd, kan het bevoegd gezag aan de zakelijk gerechtigde tot de grond waarop zich de beschermde houtopstand bevindt dan wel aan degene die uit andere hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen om:
 - a. overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn voorzieningen te treffen, waardoor die bedreiging wordt weggenomen;
 - b. een Bomen Effect Analyse op te stellen en aan te bieden aan het bevoegd gezag.
6. Degene aan wie de verplichting als bedoeld in het eerste tot het vierde lid is opgelegd, alsmede zijn rechtsopvolger, is verplicht daaraan te voldoen.

ARTIKEL 10: Schadevergoeding

Burgemeester en wethouders beslissen op een verzoek om schadevergoeding bij weigering van een ontheffing tot vellen op grond van artikel 17 van de Boswet.

ARTIKEL 11: Afstand van de erf grenslijn

De afstand als bedoeld in artikel 5:42 Burgerlijk Wetboek is vastgesteld op 0,5 meter voor bomen en op nihil voor heesters en heggen in privaat eigendom en op nihil voor bomen, heesters en heggen staande op openbaar terrein.

ARTIKEL 12: Bestrijding van boomziekten

1. Indien zich op een terrein één of meer bomen bevinden die naar het oordeel van Burgemeester en wethouders gevaar opleveren van verspreiding van een boomziekte of voor vermeerdering van de ziekteverspreiders zoals insecten, is de rechthebbende, indien hij daartoe door Burgemeester en wethouders is aangeschreven, verplicht binnen de bij aanschrijving vast te stellen termijn:
 - a. de boom te vellen;
 - b. conform richtlijnen van de gemeente de gevelde boom direct zodanig de behandelen dat verspreiding van de boomziekte wordt voorkomen.
2. Het is verboden zonder vergunning van Burgemeester en wethouders gevelde bomen of delen daarvan voorhanden of in voorraad te hebben of te vervoeren, indien het een boomsoort betreft die de desbetreffende boomziekte kan verspreiden.
3. Het niet voldoen aan de in het eerste lid bedoelde aanschrijving biedt een basis voor de toepassing van bestuursdwang, waarbij de noodzakelijke werkzaamheden, voor risico en voor rekening van aangeschrevene, door of namens de gemeente kunnen worden verricht.

ARTIKEL 13: Bescherming gemeentebomen

1. Het is verboden om bomen eigendom van de gemeente:
 - a. te beschadigen, te bekladden of te beplakken;
 - b. daaraan snoeiwerk te verrichten, behoudens door de gemeente opgedragen boom verzorgende taken.
2. Het is verboden zonder vergunning van Burgemeester of wethouders om één of meer voorwerpen in of aan een gemeentelijke boom aan te brengen of anderszins te bevestigen.

ARTIKEL 14: Strafbepaling

1. Degene aan wie een voorschrift als bedoeld in artikel 12, eerste lid is gegeven, is gehouden dienovereenkomstig te handelen.
2. Hij die handelt in strijd met het bij of krachtens artikel 12, tweede lid, artikel 13, eerste en tweede lid bepaalde wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie. Tevens kan een rechterlijke beoordeling op grond van dit artikel openbaar gemaakt worden. Bij de strafmaatbepaling kan rekening worden gehouden met de boomwaarde.

ARTIKEL 15: Toezicht

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van Burgemeester en wethouders of burgemeester aangewezen personen.

ARTIKEL 16: Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van het tijdstip waarop de door het college van Westervoort vastgestelde Groene Kaart onherroepelijk is geworden.
2. Op dat tijdstip wordt de in 2010 vastgestelde Bomenverordening Westervoort, ingetrokken.

ARTIKEL 17: Overgangsbepaling

1. De vergunningen of ontheffingen die verleend zijn krachtens de in het vorige artikel, tweede lid, genoemde verordening, blijven van kracht tot de tijd waarvoor zij verleend werden verstreken is, of totdat zij worden ingetrokken.
2. Aanvragen om een vergunning of ontheffing die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld volgens het recht zoals dat gold vóór het tijdstip waarop deze verordening in werking is getreden.

ARTIKEL 18: Citeertitel

1. Deze verordening kan worden aangehaald als: Bomenverordening 2014 'Gemeente Westervoort'.
2. Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van # 2014.

De raad van de gemeente Westervoort

#

griffier

#

voorzitter

Bomenverordening 2014 Gemeente Westervoort

ARTIKEL 1: Begripsomschrijvingen

a. boom

Afbakening van het begrip boom is van belang in verband met het aangeven van de ondergrens van de bescherming. Het betreft zowel vitaal als afgestorven houtachtig gewas. Hiermee kan voorkomen worden dat een kwaadwillende boomeigenaar er voor zorgt dat een gezonde boom dood gaat of 'bij vergissing' een gezonde boom kapt. Het kan tevens wenselijk zijn om de bomen te bewaren vanwege hun ecologisch waardevolle functies of omdat er wettelijk beschermde diersoorten in nestelen. Door de minimale doorsnede en de meerstammigheid kunnen zeer oude struiken ook juridisch beschermd zijn.

b. houtopstand

Het kernbegrip van deze verordening, waarop het kapverbod en de ontheffingenplicht van toepassing zijn. Door dit begrip consequent centraal te stellen wordt duidelijk dat de bescherming betrekking heeft op meer dan bomen alleen boomvormers. Een boomvormer is een houtig, opgaand gewas met ontwikkeling van één of meer hoofdtakken. Een boomvormer kan uitgroeien tot een boom, een meerstammige boom of een boomachtige struik. In het alledaagse spraakgebruik heeft een boom één of slechts enkele stammen. In de natuur bestaat er echter een geleidelijke overgang: heester - struik - struikachtige boom - (meerstammige) boom.

c. bomenstructuur

Een verzameling houtopstanden die samen een -al dan niet onderbroken- lijn of andere verbindingsstructuur vormen door het gebied. Bijvoorbeeld laanbomen, lintbegroeiingen, houtwallen, oeverbeplanting, wegbeplanting of dijkbeplanting.

g. beschermde houtopstand

Een houtopstand is beschermd indien deze is aangewezen en vastgelegd op de Groene Kaart. Voor deze houtopstand geldt het kapverbod.

h. Groene Kaart

Er is bewust gekozen voor een topografische kaart en niet alleen voor een register van beschermde houtopstanden. Een kaart zorgt voor een coherent geheel (groene verbindingen vallen eerder op). De Groene Kaart met het bijbehorend register zorgt voor meer structuurbescherming en ook voor betere randvoorwaarden voor ruimtelijke (groene) inrichting dan alleen een lijst met beschermde houtopstanden. Een Groene Kaart sluit bovendien goed aan bij de systematiek van andere ruimtelijke instrumenten en daardoor is integraal omgevingsbeleid eenvoudiger te realiseren.

i. vellen

Elke wijze van het te gronde richten van een houtopstand ongeacht of dit gedeeltelijk is, bijvoorbeeld bij kappen, of volledig, zoals bij rooien (inclusief stobbe verwijderen). Ook ingrepen die een ingrijpende wijziging betekenen, zoals kandelabereren of het snoeien van meer dan 20 procent van het kroonvolume, vallen onder vellen. Dit om het ernstig beschadigen of ontsieren van een boomkroon tegen te kunnen gaan. Het instandhouden door periodieke snoei van de door kandelabereren of knotten ontstane kroonvorm is niet ontheffingplichtig. De eerste keer kandelabereren of knotten is wel ontheffingplichtig. Het verwijderen van hoofdwortels, waarvan kan worden aangenomen dat daardoor de houtopstand ernstige schade oploopt, valt eveneens onder het begrip vellen. Door de verordening ook van toepassing te laten zijn op het ernstig beschadigen of ontsieren van samengestelde verschijningsvormen, worden grootschalige ingrepen in houtopstand eveneens ontheffingplichtig.

k. boomwaarde

De richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen en houtige gewassen (NVTB, Postbus 1010, 3990 CA Houten, telefoon 030-6355300) voor de monetaire boomwaarde worden jaarlijks vastgesteld aan de hand van de prijsindexcijfers van het CBS, marktprijs-gemiddelden en andere kengetallen. De richtlijnen gelden als de meest deskundige methodiek voor de wijze van vaststellen van de geldwaarde van bomen en worden in de rechtspraak erkend.

l. Bomen Effect Analyse

Waardevolle houtopstanden worden regelmatig (ernstig) beschadigd of vernietigd door bouw en aanleg van huizen, wegen, rioleringen of kabels en leidingen. Vaak gebeurt dit ongewenst en onbedoeld, omdat er te laat is gekeken naar de gevolgen voor de bomen, waardoor ze niet ingepast of (onherstelbaar) beschadigd raken. De Bomen Effect Analyse (BEA) is de landelijke richtlijn van de Bomenstichting voor een nauwgezette en onafhankelijke beoordeling, voorafgaand aan de voorgenomen bouw of aanleg. Deze standaardisering waarborgt de boomtechnische kwaliteit en garandeert een goede beoordeling van alle effecten en mogelijke alternatieven. Een BEA dient uitgevoerd te worden door een deskundig boomverzorger of boomtechnisch adviseur. De resultaten van deze beoordeling kunnen vervolgens worden meegenomen in de besluitvorming rond bouw of aanleg.

m. bevoegd gezag

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geeft de term 'bevoegd gezag' weer. Nu de aanvraag tot ontheffing tot het vellen van houtopstanden voortaan een aanvraag tot een omgevingsvergunning is, dient de term 'bevoegd gezag' gehanteerd te worden in plaats van Burgemeester en wethouder.

ARTIKEL 2: Groene Kaart

Monumentale bomen.

Dit betreffen bomen van landelijke importantie die zijn vastgelegd in het landelijk Register van Monumentale Bomen, dat wordt beheerd door de Bomenstichting of diens rechtsopvolger en bomen die op grond van gemeentelijke criteria zijn vastgesteld als monumentaal.

ARTIKEL 3: Kapverbod

Er is bewust gekozen voor een ontheffingenstelsel in plaats van een vergunningenstelsel om aan te geven dat in beginsel een ontheffing slechts bij hoge uitzondering wordt verleend. Ook bij interpretatieverschillen, bij gerede twijfel of bij tegenstrijdige deskundigenadviezen en vergelijkbare randgevallen geldt dat de ontheffing niet wordt verleend. Een ontheffing is dus een uitdrukking van een juridisch voorzorgsbeginsel. Dit in tegenstelling tot een vergunning die bij twijfelgevallen in beginsel wel verleend wordt.

Er wordt voor het kapverbod geen onderscheid gemaakt tussen vitale en afgestorven houtopstand. Hiermee kan voorkomen worden dat een kwaadwillende boomeigenaar er voor zorgt dat een gezonde boom dood gaat of 'bij vergissing' een gezonde boom kapt. Het kan tevens wenselijk zijn om dode bomen te bewaren vanwege hun ecologisch waardevolle functies of omdat er wettelijk beschermde diersoorten in nestelen.

Indien voor een beschermde houtopstand een herplantplicht wordt opgelegd zal voor de kap van de herplant wederom een kapverbod gelden. Een aanvraag tot ontheffing van dit kapverbod zal aan dezelfde criteria worden getoetst als waaraan de aanvraag tot ontheffing van het kapverbod van de oorspronkelijke houtopstandslechts diende te worden getoetst.

ARTIKEL 4: Criteria

Indien bouw of aanleg ter plaatse van de beschermde houtopstand de reden tot de ontheffingsaanvraag is, moet allereerst duidelijk zijn in welke een maatschappelijk belang met de realisatie gediend is. Vervolgens moeten voorafgaand aan een eventuele ontheffing de alternatieven voor (her)inrichting of aanpassing van de plannen voldoende onderzocht zijn en als onmogelijk of zeer onwenselijk zijn aangemerkt.

Indien gevaarstelling (voorkomen van letsel of schade) reden tot de ontheffingsaanvraag is, moeten voorafgaand aan een eventuele ontheffing de (boomverzorgings-) alternatieven voor kap voldoende onderzocht zijn en als onmogelijk of zeer onwenselijk zijn aangemerkt.

ARTIKEL 5: Aanvraag

Aanvragers kunnen slechts zijn: eigenaren van of zakelijk gerechtigden tot een houtopstand. Zakelijk gerechtigden zijn in beginsel degenen die een notariële akte kunnen overleggen betreffende een recht van erfpacht, pacht, opstal, erfdienstbaarheid, vruchtgebruik of pootrecht betreffende de houtopstand.

Huurders hebben een persoonlijk en geen zakelijk recht. Zij moeten dus de schriftelijke toestemming voor kapaanvraag van de verhuurder, die eigenaar van de houtopstand is, overleggen. De eigenaar van een houtopstand kan bij (huur)overeenkomst of bij machtiging zijn huurders het recht tot omgevingsvergunningaanvraag verlenen. Na ontbinding van de huurovereenkomst is de omgevingsvergunning voor het vellen van een houtopstand die altijd zaaksgebonden is, nog van toepassing op het project. Voorschriften van de omgevingsvergunning dienen dan door de eigenaar van het perceel nagekomen te worden.

De indieningsvereisten voor een omgevingsvergunning zijn in de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) verplicht voorgeschreven. Buiten deze verplichte indieningsvereisten zijn in artikel 5 van deze verordening aanvullende indieningsvereisten gesteld. De indieningsvereisten samen maken dat alle informatie aanwezig is om een goede inschatting te maken ten aanzien van de omgevingsvergunningverlening.

Algemene indieningsvereisten staan in artikel 1.3 Mor:

Artikel 1.3 Indieningsvereisten bij iedere aanvraag (omgevingsvergunning red)

1. In de aanvraag vermeldt de aanvrager;
 - a. de naam, het adres en de woonplaats van de aanvrager alsmede het elektronische adres van de aanvrager, indien de aanvraag met een elektronisch formulier wordt ingediend;
 - b. het adres, de kadastrale aanduiding dan wel de ligging van het project;
 - c. een omschrijving van de aard en de omvang van het project;
 - d. een omschrijving van de aard en omvang van de gevolgen van het project voor de fysieke leefomgeving, voor zover die gevolgen relevant zijn voor de beoordeling van de aanvraag;
 - e. indien de aanvraag wordt ingediend door een gemachtigde: zijn naam, adres en woonplaats, alsmede het elektronisch adres van gemachtigde, indien de aanvraag met een elektronisch formulier wordt ingediend;
 - f. indien het project wordt uitgevoerd door een ander dan de aanvrager: zijn naam, adres en woonplaats.
2. De aanvrager voorziet de aanvraag van een aanduiding van de locatie van de aangevraagde activiteit of activiteiten. Deze aanduiding geschiedt met behulp van een situatietekening, kaart, foto's of andere geschikte middelen.
3. De aanvrager doet bij de aanvraag een gespecificeerde opgave van de kosten van de te verrichten werkzaamheden.

ARTIKEL 6: Intrekking of wijziging

In dit artikel zijn de gronden aangegeven voor intrekking of wijziging van de vergunning. De intrekking van de omgevingsvergunning voor het vellen van een houtopstand- indien sprake van sanctie- is geregeld in hoofdstuk 5 Wabo. Het gezag dat bevoegd is een omgevingsvergunning te verlenen kan deze dan geheel of gedeeltelijk intrekken indien:

- de omgevingsvergunning is verleend op grond van onjuiste of onvolledige opgave;
- niet overeenkomstig de omgevingsvergunning is of wordt gehandeld;
- de aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften of beperkingen niet zijn of worden nageleefd;
- de houder van de omgevingsvergunning leeft de voor hem geldende regels niet na (art. 5.19 lid 1 Wabo).

Tevens is het mogelijk op grond van artikel 2.33, eerste lid onder e Wabo de omgevingsvergunning die van rechtswege is verleend in te trekken indien deze betrekking heeft op een activiteit die ontoelaatbaar ernstige nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving heeft of dreigt te hebben en het opleggen van voorschriften daar geen oplossing voor biedt (art. 2.31, eerste lid, aanhef en onder c, Wabo).

Bij wijziging of intrekking van de omgevingsvergunning dient wederom de reguliere of- indien voorgeschreven- de uitgebreide procedure te worden gevolgd.

ARTIKEL 7: Beperking geldigheidsduur

Dit artikel blijkt nodig te zijn om misbruik van (zeer) oude kaponthefingen tegen te gaan.

ARTIKEL 8: Bijzondere vergunningsvoorschriften

De voorschriften die herplant inhouden moeten concreet en precies worden uitgewerkt, bijvoorbeeld naar locatie, boomsoort of grootte. Uit de rechtspraak naar aanleiding van de herplantplicht blijkt dat beleidsmatige uitwerking van aard en omvang van de herplantplicht noodzakelijk is.

De omgevingsvergunning heeft een zaaksgebonden karakter (art. 2.25 Wabo). Om die reden is de vergunninghouder niet degene aan wie de vergunning is verleend, maar degene die verantwoordelijk is voor uitvoering. De naleving van de voorschriften m.b.t. herplant, valt daarom tevens onder zijn verantwoording. Wanneer de vergunning gelding krijgt voor een ander dan de aanvrager of houder van de vergunning moet tenminste een maand tevoren dit aan het bevoegd gezag worden mee gedeeld. Zie hiervoor het Besluit omgevingsrecht artikel

4.8 (Bor). Dit onder vermelding van:

- a. naam en adres vergunninghouder- aanvrager;
- b. de omgevingsvergunning of omgevingsvergunningen krachtens welke de activiteiten worden verricht;
- c. de naam, het adres en het telefoonnummer van degene voor wie de omgevingsvergunning zal gaan gelden;
- d. de contactpersoon van degene voor wie de omgevingsvergunning zal gaan gelden;
- e. het beoogde tijdstip dat de omgevingsvergunning zal gaan gelden voor de onder c bedoelde persoon.

Lid 2. Bijdragen die als compensatie gestort worden in de gemeentelijke voorziening 'Groot onderhoud groen' worden slechts gebruikt voor het realiseren van herplant.

ARTIKEL 9: Herplant-/instandhoudingsplicht

Herplantvoorschriften zijn concreet en eenduidig en moeten zeer gedetailleerd soort, locatie en plantwijze voorschrijven. De wijze waarop de zelfstandige herplant- en instandhoudingsplicht wordt uitgevoerd, gebeurt op beleidsmatige wijze. De uitwerking kan deel uitmaken van een breder opgezet handhavingsbeleid. Factoren die daarbij een rol spelen, zijn de ernst van de overtreding, de mate van (on)verantwoordelijkheid die aan de overtreder kan worden toegekend en de feitelijke mogelijkheden tot uitvoering van een herplant.

Lid 2. Bijdragen die als compensatie gestort worden in de gemeentelijke voorziening 'Groot onderhoud groen' worden slechts gebruikt voor het realiseren van herplant.

Lid 5. Artikel 5:18 Wabo biedt de mogelijkheid- indien sprake is van een herstel, - of instandhoudingssanctie van het velerbod- onder oplegging van last onder bestuursdwang of dwangsom, bij het besluit tot herplantverplichting tevens te bepalen dat de uitvoering van het besluit tevens geldt voor de rechtsopvolger.

ARTIKEL 10: Schadevergoeding

De Boswet schrijft voor dat een gemeentelijke verordening dit artikel moet bevatten.

ARTIKEL 12: Bestrijding van boomziekten

Dit artikel is bedoeld om besmettelijke boomziekten zoals de iepziekte adequaat te kunnen bestrijden. Belangrijk is dat verspreiding van potentieel broedhout en de besmetting wordt voorkomen. In het derde lid is een bijzondere bestuursdwangbevoegdheid in aanvulling op de algemene gemeentelijke bestuursdwangbevoegdheid opgenomen, vanwege de ernst van de zaak en noodzaak snel te kunnen handelen vooral voor een afdeling "Groen".

ARTIKEL 14: Strafbepaling

De Wabo verbiedt in artikel 2.3 het handelen in strijd met een voorschrift uit een omgevingsvergunning. Door artikel 5.4 Invoeringswet Wabo is het handelen zonder omgevingsvergunning of het handelen in strijd met een omgevingsvergunning strafbaar gesteld in de Wet economische delicten. Om die reden zijn de strafbepalingen van artikel 14 van deze verordening niet van toepassing op dergelijk handelen maar de bepalingen van de Wet economische delicten.

Overtreding van artikel 3 lid 1, van deze verordening en overtreding van voorschriften op grond van artikel 8 van deze verordening, heeft als strafmaat een hechtenis van maximaal 6 maanden, taakstraf en/of een geldboete tot maximaal €19.000 (artikel 6 Wed). De boomwaarde kan verhogend op de geldboete werken. Indien de boomwaarde hoger is dan een vierde gedeelte van € 19.000, kan een geldboete worden opgelegd van maximaal € 74.000.

De op grond van artikel 14 van deze verordening ingestelde strafvervolging laat onverlet de mogelijkheid van het instellen door Burgemeester en wethouders van een privaatrechtelijke vordering tot schadevergoeding wegens schade aan gemeentelijke bomen of houtopstand.

ARTIKEL 15: Toezicht

Ter toezicht op de naleving en het toezicht op de uitvoering en handhaving van het verbod een houtopstand te vellen of te doen vellen zonder omgevingsvergunning (art. 5.13 Wabo), zijn de aangewezen toezichthouders bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner. Wel dienen toezichthouders daarbij in het bezit te zijn van een machtiging, met toestemming tot betreding, van Burgemeester en wethouders.

